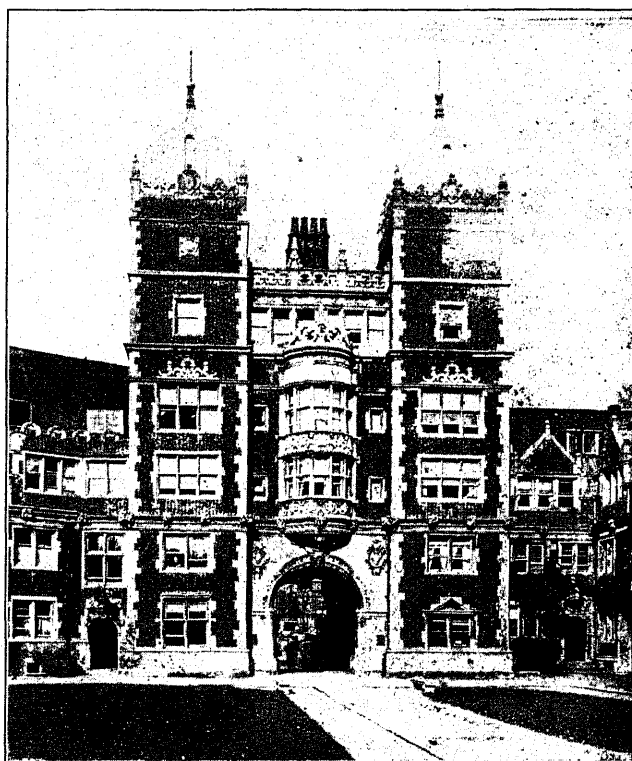

ÜLIÕPILASLEHT

N° 7

LEHEKUUL

1928

Eesti Kirjanduse Seltsi Kirjastus.

Rabindranath Tagore: LAEVAHUKK. Tõlkinud D. Palgi. 532 lk.
Hind 2 k. 75 s. iluköites 3 kr. 25 s.

Nobel'i kirjandusline auhind määrati 1913. a. India kirjanikule Rabindranath Tagore'ile. Seni ei teatud temast isegi asjatundjate ringkondades suuremat. Siis sai ta üle-öö kuulsuseks.

Sellest peale on teda võetud kui tõekuulutajat prohveitit, ta on saanud elavaks sidemeks Lääne ja Ida vahel.

„Laevahukk“ on Tagore'i esimesi romaane, ilmus bengali keeles 1901 a. ja ingliskeeles 1921. a. Ta annab tabava kujutuse India reaalelust, tutvustades meid selle rahva vaimuga ja eriti kõlblise küljega. Tegevuse alus on erakordne ja suure pingega: kahe mehe ja kahe naise vahekorrad kujunevad saatusemängust, moraalist ja armastusest, arenevad põhjendatult, kuid eurooplase silmis imestustäratavalt.

Kõlbline kõrgus, armastus kõige elava ja eriti inimese vastu, suur usk elusse elav, usutunne — need on „Laevahuku“ sisu peamoadused ja iseloomustavad Tagore'i kogu toodangut.

EESTI KIRJANDUSE SELTS.

Saapatööstus ja -kauplus

A. JOSSET,

asut. 1895. a. :: Tartus, Küüni t. 4,

Soovitab jalanõusid kõrges headuses ning täieliku vastutusega töö eest.

Eesti Üliõpilaskonna häälekandja

ÜLIÕPILASLEHT

ilmub sügissemestril endiselt.

Kaasvõitlejad! Toetage oma ajakirja tellimiste ja kaastööga.

«ÜLIÕPILASLEHT», TARTU,
ÜLIÕPILASMAJA.

ASUTATUD A. 1914

12. AASTAKÄIK

Moe- pudu- ja pesuäri

VENNAD LEPP

Tartus, Kaubahoov nr. 2. Kõnetr. 4-91:

Alaliselt suur valik: värvilisi ja valgeid triiksärke, kraesid, manshette, kaelasidemeid, siidikaelashalle frakse, kindaid, sukki, sokke, meester. ja naister. pesu, koetud vill. naister. jakke ja veste, laste ja spordikostüüme, pitse, pesatse ja kõiksuguseid hooaja moe-, pudu- ja pesukaupu.

Vihmavarje, jalutuskeppe.

Villast lõnga rohkeis värves.

D. M. C. ja C. B. käsitööniite.

Võimlemise ja hommikkingi.

Botikuid ja kalosse.

Igasugune korralik auruga riievolimine.

Hinnad võistluseta odavad.

Müük suurel ja väikesel arvul.

Üliõpilastele 5–10 % hinnaalandust.

ÜLIÕPILASLEHT

EESTI ÜLIOPILASKONNA HÄ'ALEKANDJA

Jooni ungari üliõpilaskonnast.

Statistikat.

Mis puutub ungari üliõpilaskonna¹⁾ statistilistesse andmetesse, siis võib tähele panna, et tema arv näitab 1890. a. saadik järjekindlat, 1896. a. saadik, mil pühitseti Ungari riigi asutamise 1000. aastane mälestuspäev, järsu tõusu. Uus hoog esineb üliõpilaste arvus a. 1905. Kui a. 1866 oli ungari üliõpilaste arv 4955, on see arv a. 1913 juba 14.575. See on n. n. liberalismi ajand Ungaris ja üliõpilaste arvu kasvamine näitab ühtlasi riigi kultuurse ja majandusliku tõusu suuna.

A. 1917 oli üliõpilaste arv 7183, nii siis viimase rahuaastaga võrreldes 100% langemine. Ühtlasi näitab juutide arv suurt tõusu, (üldse 32%, arstiteaduskonnas 51,6%). A. 1919, kui ilmuvad õppursõdurid, tõuseb viimase sõjaaasta arv peaaegu 200% võrra, üle 18.000. Riigi tükeldamise, võõraste rahvaste osalt ajutise, osalt lõpuliku okupatsiooni tõttu on suur osa üliõpilaskonnast takistatud edasiõppimises, teispoolt

langeb juutide hulk ja üliõpilaste arv on a. 1920 eelmainitud olude tõttu ainult 10.005. Rahulepingu ratifitseerimisega ja väikeliidu riikide sõjahimurahustumisega desarmeeritud Ungari vastu ilmub jälle suur hulk üliõpilasi ja nende arv tõuseb järjekindlalt kuni a. 1923, mil see 18.347. Sõjaaegsete põlvede lõpetamisega ja eraldatud maaalade akadeemilise noorsoo eemalejäämise tõttu langeb see arv jälle, ning näib praegu stabiliseeruma 14—15.000 ümber. Rõõmustav nähtus, et üliõpilaste arvu vähenemisega tõuseb ühtlasi Debreceni ja Szegedi üliõpilaste arv, kuna Pécs'is on kõikumised. Budapestis on tendents üldse langev. Tung ülikoolidesse pärast ilmasõda on Ungariski märgatav. Praeguses Ungaris õpib umbes samapalju akadeemilist noorust, kui enne sõda kolmkorda suuremas riigis. Märksa väheneb eraldatud maaalade üliõpilaste arv Ungaris, mis mõne aasta eest oli 20%, 1927. a. kevadsemestril aga ainult 7,6%. Põhjus: väikeliidu riigid keelduvad poliitilistel ja muil arusaadavatel põhjusil tunnustamast Ungari ülikoolide lõpetajate diplomeid.

Esimene naisüliõpilane võeti vastu Ungari ülikoolis a. 1895.

Praegu on nende arv 10,6%. Naisi ei võeta igal teadusalal (näiteks polütehnikumis, maha arvatud arhitektuur, õigusteaduskonnas) korralikkudeks kuulajateks.

Erakorraliste kuulajate arv on 6,2%, juutide — 6%, kuna üksikutel teaduskondadel isegi 10%, nii et „numerus clausus“ on nende vastu õige heatahtlikult ja vabameelselt tarvitusel, sest juutide arv Ungaris on ainult 5%. Ainult üliõpilaskonna alaline protest takistab ülikooli rohkem juute vastu võtta. Võõrkeelse emakeelega üliõpilasi on Ungaris 1%, sellega on ülikoolid täiesti rahvuslikud. (Andmed on 1927. a. kevadsemestril).

Ungari valitsuse hariduspoliitikal on püüd: juhtida ülekoormatud Budapesti ülikoolist kuulajaskonda provintsi ülikoolidesse, mis ka nähtavasti õnnestub. Vaieldakse, kas ei ole liig palju neljast ülikoolist väiksele Ungarile. Statistika näitab, et võrreldes teiste riikidega 8¹/₂ miljoni elaniku jaoks 4 ülikoolist pole palju, eriti kui Ungari tahab säilitada mitte ainult oma senise haridusliku tasapinna, vaid seda ka tõsta aja nõuetele vastavalt. Viimase aasta välispoliitiliste sündmuste tagajärjel võib igal momendil oodata Un-

1) See kirjutis on „Ungari üliõpilaskonna korralduse“ (Ül.-leht nr. 5/6) järg, kuna mõningaid lehekülgi hiljem kohatav „Ungari üliõpilase elust“ moodustab käesoleva jatku.

gari praeguste piiride parandamist. Ungari rahvusliikude nõudmiste ainult vähelgi määral täitmine annab kohe $1\frac{1}{2}$ —2 miljoni ungarlast emariigile tagasi. See toob enesega ühtlasi kaasa ungari haritlaste üleproduktiooni lahendamise. Järelikult, kuigi ülikoolid lähevad palju maksma, Ungari hariduspolitiika mõtleb ainult nende säilitamisele ja arendamisele. „Ungari haridus peab tulevikuski olema silmapaistvalt kõrgem, kui tema naaberriikide oma.“ (Minister Kuno Klebelsberg'i sõnad).

Üliõpilaslehed.

Ungari üliõpilaslehtede küsimus oli kaua täbar küsimus. Enne sõda ilmus *Egyetem Lapok* (Akadeemilised Lehed). Praegu ilmuvad järgmised:

Vox Academica, väljaandja Katoliiklik Üliõpilasliit. Ta on kogu ungari üliõpilaskonna suurem ja tähtsam organ, mille kaastöölised on riigi avaliku elu

tähtsamad tegelasedki, ministrid, professorid. Refereerib kogu üliõpilaskonda huvitavaid küsimusi.

Technika, Polütehnikumi üliõpilaste, „Hungaria“ väljaanne. Olgugi üliõpilasleht, on ta üks paremaid ja sisurikkamaid tehnilisi kuukirju Ungaris. Kaastöölised sees leidub arusaadavalt rohkesti mitteüliõpilasi.

Diákvilág (Üliõpilasilm), Protestantlikkude Üliõpilaste Liidu väljaanne, kuid ta pole puhtusulise ilme ja sisuga, vaid käsitab oma veergudel kogu üliõpilaskonna probleeme.

Közöny (Teataja) on Debreceni kalvinistilise usuteaduskonna organ.

Kalocsai-Pécsi Diák-szemle (Kalocsa-Pécs'i Üliõpilasrevüü), neis kahes linnas lõpetanute ja õppivate üliõpilaste organ, katoliikliku iseloomuga.

Americana, esimese kuninga, Stefani poja, Püha Emericus'e nime kandva tugeva katoliikliku org-i organ.

Református Diákmoz-

galom (Kalviniusuliste Üliõpilaste Liikumine), kalvinismi aate pooldaja.

Ifjusági Testnevelés (Nooruse Kehakasvatus), spordi ja kehakasvatuse küsimusi käsitlev ajakiri.

Híd (Sild), Territoriaalse Liidu liikme, székely'i soost Ida-Ungari Üliõpilaste Seltsi väljaanne. Ikka enam tugevnev organ, millel kaaluv koht ungari kunsti-kirjandusliikude kuukirjade seaski. Kannab eestkätt kirjanduslikku iseloomu ning püüab ühendada oma veergudel, kui sillal, Ungari ja Rumeenia alla sattunud Transsylvania ungari kirjanikke, kunstnikke.

Uj Élet (Uus Elu), vanasti MEFHOSZ'i organ ja ametlik üliõpilasleht, praegu sotsioloogide, kirjanikkude ja kunstnikkude noorema põlve organ. Kui eelmainitud kuukirjad on sõna kitsamas mõttes üliõpilaslehed, siis *Uj Élet* käsitleb üldpoliitilisi ja ühiskondlikke küsimusi.

Elemér Virányi.

Inglise^a üliõpilaskongress Oxfordis^b 29. III. — 4. IV. s. a.

Inglise ja Walesi Üliõpilaskond, (National Union of Students of England and Wales, lühidalt NUS) oma praegusel kujul asutatud 1922 a. veebruaris, kui järeltulija Inter-University Association'ile on organiseerit mõneski asjas erinevalt Eesti üliõpilaskonnast. Oludki on teised — kuna Eestis ainult üks ülikool, on Inglismaal neid terve rida. Igas ülikoolis üliõpilased moodustavad oma iseseisva organisatsiooni, nimetatud Guild of Undergraduates ehk Students' Union. NUS-i otsekohesed liikmed ongi sarnased organisatsioonid, kuigi võimalik ka NUSi liikmeks olemine üksikuil isikuil, üliõpilasil. NUS on kujunenud kindlaks sidemeks üksikute linnade üliõpilaskondade vahel, moodustades keskorganisatsiooni.

kes esindab kõiki Inglise üliõpilasi nii sise- kui välispoliitiliselt. Muide, ühenduse sobitamine Šoti ja Iiri üliõpilaskondadega pole seni õnnestunud ning viimased esinevad omaette iseseisvate üliõpilaskondadena.

NUSi peakorter asub Londonis. Laialdase ja eduka tegevuse võimaldamiseks on loodud hulgalikmeline, enamuses palgaline, ametnikkond. Üliõpilasmajas, Endsleigh tänaval, on elav liikumine alati, olles keskkohaks ja kohtamispaigaks oma, eriti aga välisüliõpilasile. NUSil on loodud tihe kontakt teiste riikide üliõpilaskondadega, ning tema esitajad on kogu aeg intensiivselt kaasa töötanud CIE tegevuses. Mis eriti suurendab tegevust NUSi peakorteris, on asjaolu, et praegu

CIE III komisjoni — üliõpilasreisud ja rahvusvaheline läbikäimine — juhtimine on Inglise Üliõpilaskonna käes, ning tolle büroo asub samas.

Tähtsam sündmus Inglise üliõpilaskonnas, NUSi sisetevetevuses, on igaaastane Inglise üliõpilaskongress. Kogu aasta töötatakse vaikselt, kuid tagajärjekalt omas peakorteris; kuid NUS pole ainult mingisugune tööbüroo, mitte ainult organisatsioon kindlate sihtide ja ülesannetega, vaid ta on ka üliõpilaskoondis, paljutuhandeline üliõpilaskogu, mille üksikud liikmed, lahutatuna maaalaliselt, elavad suurel määral erisugust elu. Et tuua ühtlust, ühtlasi elavust, värskest töösse, mitte kaotada kontakti kogu üliõpilaskonnaga —

Kolledžihoone Oxfordis.

tullakse igal aastal kokku üheks nädalaks, kongressiks. Kongressil NUS omandab elava kuju, Endsleigh tänava masinavärgi asemele astub rõõmus tudengite kogu, avaldub NUSi tõsine iseloom kui üliõpilaskeskorgaani. Selles seisabki kongressi peatähtsus.

Kongressil esitatakse lühike kokkuvõtte möödunud aasta tööst ning püütakse aluseid leida lähemaks aastaks. Kongressi aeg on nädal kontsentreerit üliõpilaselu, koos elades üliõpilasi paljuist ülikoolist ja maist. On võimalus kokku puutuda hulga kaasvõitlejaiga, rääkida palju, kuulata veel rohkem, mõtteid vahetada igasuguste küsimuste kohta. Püütakse selgust tuua küsimusis, mis üles kerkind sisemises ehk rahvusvahelises üliõpilaselus. Seejuures ilma ametlikkuset, isiklikel kokkupuutel, inimene inimesele.

Esimene sarnane kongress peeti 1925 a märtsis Oxfordis. Sellele järgnesid kongressid aasta-aastalt Cambridge'is, Bristolis ning neljas, tänavu 29. märtsist kuni 4. aprillini jälle Oxfordis. Tuleval aastal umbes samal ajal on ette näht kongress Cambridge'is.

Kongressi liikmeina mitusada Inglise üliõpilast, kõigist ülikoolist, inglasi ja mitteinglasi. Pääle selle harilikult ametlikke delegaate ja esindajaid pea kõigist välisriikidest ja rahvusist. Viimaste osavõtu tõttu laieneb huvipiirkond — olgugi et nimetus Inglise üliõpilaskongress, osutub ta tegelikult kokkupuutekohaks kogu ilma üliõpilaste vahel. Näib isegi

kongressi liikmete nimekirjas 570 nime, kelledest pea kõik ka kohal olid. Neist oli üle 500 Inglise ülikoolist, ning esitajaid järgmist riikide üliõpilaskondadelt: Armeenia, Belgia, Čehho-Slovakkia, Eesti, Holland, Iiri, Itaalia, Leedu, Läti, Lõuna-Aafrika, Kanada, Norra, Poola, Prantsuse, Saksa, Helveetsia, Šoti, Türgi, Ungari ja U. S. A. Kongressi rahvusvahelist ilmet tõstsid veel palju Inglismaal õppivaid üliõpilasi igasugu rahvusist ja raasest, kes võtsid osa ka kongressist.

Inglise üliõpilaskongress tegelikult vastab umbes meie mõistes üliõpilaspäevile. Meie tingimata sarnase nimetuse tarvitades eeldame arvukaid koosolekuid, kus vaieldakse, räägitakse palju ning vähemalt loodetakse palju tööd ära teha. Siin on eestkätt püüdeks isiklike kokkupuutumiste võimaldamine. Koosolekud on kas referaatkoosolekud järgnevate vaielustega või lihtsad vaieluskosolekud. Neis ei puudutatagi

Balti üliõpilaste reisigrupp Londonis. Vasakult paremale: M. Schalčius (Leedu), M. Kampman, A. Rode (Läti), O. Leesment, L. Barons (Läti), F. O. Darvall (Inglise üliõpilaskonna esimees).

teatava eelkongressina CIE konverentsidele, sest omavahel, isiklikel kokkupuutel arutatakse suures määral samu küsimusi.

Käesoleval aastal figureerisid

küsimusi kongressi pidava organisatsiooni elust ning korraldusest, teemid on kõige üldisemad, mis käsivad kõiki igapäevase elu külgi: poliitika, kunst, tea-

dus, praktilisi küsimusi. Kogu nädala kestel oli ainult üks paari-tunniline koosolek, kus käsitati NUSi puutuvaid küsimusi. Too sisaldas üliõpilaskonna esimehe Mr. F. Darvall'i ülevaate läinud aasta tööst, lühidalt puudutades kavatsusi järgnevaaks aastaks. Sellele mõnesõnalisi täiendusi, lõpuks lühikesi tervitusi CIE ja SCM esitajailt, ning see oli kõik.

Muu kongressi ajal olid iga ennelõunaks määratud koosolekud, kus kõnedega esinesid kirjanik John Galsworthy, ja tähtsaid Inglise teadlasi ja ülikooli tegelasi, Sir Oliver Lodge ja prof. F. Bur-stall ja Sir M. Sadler. Ühiseks temiks oli „Quo vadis?“ — meie generatsiooni sihid ja tuleviku väljavaated, ülikooli ning teaduse arenemise tendents tulevikus.

Inglise referentide kõneosavus on tuntud, ning tõesti on ette kannetavad kõned harilikult hästi ettevalmistet, selgelt ning, mis eriti siin tähtsaks peetakse, humooriselt ning elavalt ettekant. Nalja tehakse kogu kõne jooksul, püütakse eriti kutsuda esile hääd tuju publikus ning sellele reageerib ka viimane sagedasti naeru laginate ning elava aplausiga iga õnnestunud lause järgi. Läheb aga kõne liig pikale ning igavaks, siis muutub publik varsti rahutuks ning nõutakse lõpetamist.

Inglise kõnemees oskab hästi reageerida vahelhüüetele, ning kiirelt otsustades vastata küsimuste esitajaile. On ju neil seks saadud hääd praktika ülikoolis, sest eriti tähtsal kohal üliõpilaselus on vaielduskosolekud, ükskõik mis teemidele. Ka käesoleval kongressil võtsid oma alla sarnased vaielduskosolekud suurema osa kongressi tegevusajast.

Käesoleval kongressil oli korraldatud pääle muu ka „üliõpilaspärlament“. Täpselt jälgendades Inglise alamkoda, korraldati kaks istangut kongressi ajal, kus parlamendi liikmeina esinesid kõik kongressist osavõtvad üliõpilased. Juhatajana, speakerina, esines seks palut parlamendi liige, kuna üliõpilased jagunedes oma isiklise ilmavaate järgi erakondadeks, kelledest vabameelsed moodustasid valitsuse ning esitasid parlamendile vastuvõtmiseks seaduse, mille järgi kõik söekaevandused natsionaliseerimisele kuuluksid. Huvitavaid vaieldusi, valitsuserakonna seaduseelnõu poolt ning vastasrühmalt seaduseelnõu vastu, täitsid kogu õhtu. Lõppes vabameelsete võiduga, parlamendi seaduseelnõu vastuvõttes. Teisel õhtul jälle seaduste arutamine ning vaieldused selle ümber.

Oli ka üksikuid koosolekuid korraldatud kongressi liikmeile or-

ganisatsioonelt, kes käsikäes töötavad NUSiga, ning millised kandsid enamvähem informatsiooni ilmet vastava organisatsiooni kohta. Suuremat osavõttu leidsid Akadeemilise Rahvasteliidu Ühingute liidu ja Kristliku Üliõpilasliidu koosolekud.

Kongressiga ühel ajal peeti ära ka üliõpilasajakirjade toimetajate konverents.

Kosolekute kõrval oli korraldatud teatri etendusi üliõpilasilt, kontsert, kinoetendusi, tantsuõhtuid, jumalateenistusi kirikuis, ekskursioone linna ja ümbruskonda, kolledžitesse ja muuseumesse; väljamaalastele korraldatud veel vastuvõtmisi, five o'clock tea'sid, perekondades.

Elukohaks oli kõigil kongressi liikmeil kolledžid, kus ka seks ajaks maksev harilik seadustik. Tarvitada tudengi korter mis koosneb harilikult kahest suurest toast. Kõigil kongressist osavõtjail rinnas märk, millel igaühelt kirjutet tema nimi ning ülikool, resp. riik. Märk valge, väliskülalisil punasejoonega. Seekorraldus kergendas suurel määral üksteise tundmaõppimist. Rahvusi ja raasse igasuguseid. Hõimurahvaist terve hulk ungarlasi, kelledega sõprusidemetes sõlmimine sobis väga kiirelt.

Otto Leesment.

Mõningaid jooni üliõpilaskeelest.

Keeleline klassifikatsioon.

Laenusid.

Ükski keel pole vaba laenudest, ükski pole absoluutselt võimetu laenama. Nii sisaldavad erikeeledki palju võõrasvara, palju laenusid.

Eriti palju keelelist võõrasvara säilitab me üliõpilaskeel, nagu palju võõrsust (kombelist, traditsiooni) peitub me üliõpilaste organiseerumises

üldse. Domineerivad võõraselemendid on ladina ja saksa keelendid. Prantsuse, inglise, vene ja soome mõjutused on väheulatuvad.

Antiikseid elemente.

17. sajandini kestis kesk-Euroopa ülikoolis antiik-kultuuriline mõju. Sest mõjurikkast muistis-minevikust on ladinakeelne pärandus Euroopa üliõpilaskeelis. Sellest antiik-kultuuri ainuvalitsevast ajast on küündinud mei-

legi mitmed mõisted ja pärinud kindla koha me üliõpilaskeeles, — muidugi Saksa ülikoolide ning Saksa kultuuriliste rakenduste kaudu.

Järgnegu mõningaid näiteid ladina laenudest me üliõpilaskeeles.

G a u d e a m u s — üliõpilas-hümn: gaudeamus igitur etc.
c a n t u s — laul. 1)

1) Sõna on kirjandusse kandunud. Vt. A. Alle, Lilla elevant lhk. 24.

Prof. dr. phil. A. R. Cederberg

kutsuti Tartu eesti Ülikooli avamisel a. 1919 Eesti ja põhjamaade ajaloo professoriks. Prof. H. Oldekop'i surmast saadik täitis ta ka üldise ajaloo professori kohustusi. Kogu see aeg on prof. C. olnud meie ajaloo-teadusliku töö keskseks figuuriks. Ak. Ajaloo Seltsi juhatajana, E. K. S. ajalootoimk. esimehena, „Ajaloolise Ajakirja“ toimetusliikmena, Eesti biograafilise leksikoni peatoimetajana jne. jne. on prof. C. kindla käega ajand esimesi vagusid nii mõnekski kultuurürituseks. Meistrina arkiivuurimustes, tubli pedagoogina, eksaktse ja valju seminarijuhatajana, mitte viimasel kohal hea inimesena mäletavad teda tema õpilased.

Kaastöölised peavad lugu ta oskusest paanna inimesi tööle, õhutada ja tegevteosse muuta kavatsusi. Veidi ehk liiga pedantsena näis ta esimesel ajal, kuid lähemal tutvusel selgus, kuivõrt soe ja rüütlik süda tuksub selles mehelikus rinnas, nii et talle ei saand keelda lugupidamist ka poliitiliselt ja ühiskondliselt teistimõtlejad, nagu ka tema mõistis hinnata inimesi ainuüksi nende väärtuse ja ande järele. Ja terav silm inimeste eristamiseks oli tal kõigepäält, seda peab mõnna.

Meie paremad soovid saadavad vennasrahva teadusemeest ning lootus, et ta kommunikatsioon Eestiga, kus ta saand omaks meheks, ei katke sootu edaspidigi!

*Cantus pecus*¹⁾ — lorilaul. *pecun* (pekuun: pekuuni) *pecunia*²⁾ — raha.

silentium! — vait: *silentium*, *cantus*; — *ad cantum* etc.

usus — uususus, komme, traditsioon (EÜS. aj lhk. 207).

pater — isa. Üliõpilasorganisatsioon on eriline „isa-instituut.“ Isa on vanem liige, kes poega juhatab, eestkostab jne.

mater — ema. „Isa“ — *pater* valib oma pojale ema. Poeg ei saa emast ennem midagi teada, kui ta võetakse tegevliikmeks. (Korporatsioonides värvide andmisel. Ema annetab pojale värvipaela).

filius — poeg. Organisatsiooni noorliige (korp. rebane — fuks) valib omale isa. (Vt. *pater*).

frater — vend (ühe isa — paatri — lapsi).

filia — tütar (naisorgides).

„*Filiae patriae*“ — isamaa tütreid (org-i nimi).

pro patria — isamaa, kodu eest: üliõpilasorganisatsioonide vaheline küsimus, väljaastumine jne.

1) *pecus* — veis, lojus. Siis õieti — lojuslaul.

2) vrd. *pecus*: vanasti (antiik-ajal) seisis rikkus pudulojustes, karjades.

coetus — ühel aastal (semestril) organisatsiooni astunud liikmete kogum (ring).

concoetor — kogumuse (ringi) liige.

ad libitum — soovijärele (joomisel).

tempus peto — palun aega, pigemini luba lauast lahkumiseks. Kutsitakse vanemalt „kaasistujalt.“

ex — ära, läbi, lõpp; *cantus ex* (est), koosolek *ex*, *tempus ex* jne. „*Ex*“ tulenevat laulust: „*Trinks gar aus! Totum ex!*“ (Kluge, D. Studentenspr. lhk 32).

Nagu tähendatud eel, on akadeemilisel elul suur ladinakultuuriline minevik, seepärast leiamegi oma üliõpilaskeeles hulk kodunenud ladina keelendeid¹⁾.

Prantsuse elemente.

18. sajandi alul ulatus Saksamaa ülikoolidesse prantsuse kultuuriline mõju. See mõju oli hariastmel Louis XIV ajal. Prantsuse keel kippus emakeele (saksa) kõrvale, tekkis sõnalisi uussünnitisi prantsuse tuletistega jne. (Ennem ilmus neid ladina tuletistega).

1) Võime veel tänapäevalgi kohata mõnd vanemat „pursi“, kes keskaja skolastikuna võib fraasitsedagi ladina keeles.

Too prantsuslik vaim valitses ligikaudu 100 aastat. Tollest ajast on pärit prantsuskeelsed sõnad resp. prantsuskeelepärased suffiksids meie üliõpilaskeeleski, näit.:

comment — viis, komme. „kuidas“: *comment suspendu* (läbikäimise viis — ettepanek auasja mittelahenduse puhul), *kneip-comment*, *comment-klaas* jne.

blamage — häbi, häbistus (Saksas not. a. 1750).

renommage — hooplemine jne.

Saksa elemente.

18. sajandil lakkas ladina mõju Saksa üliõpilaskeeles, 19. sajandi algpäevil rauges ka prantsuse mõju — ja saksa omapäraline üliõpilaskeel õitseldus.

Saksa kultuuriline mõjutus on olnud meil võimsaim ta pidevuse tõttu. See ei lakanud venestuse-ajandilgi lõplikult. Seepärast ongi meil üliõpilaskeeles saksa laenuid kvantitatiivselt võistlemas ladina laenudega, kuna vene laenuid on harvad üksikjuhtumid. Üldse näib me kultuuriline publik olevat vastuvõtlikum lääne-Euroopa kultuuri kui ida-Euroopa (hommikuma) kultuuri.

Näiteid saksa laenudest:

Ameerika ülikoolide arhitektuur.

Uue kontinendi kurioosumite seas pole viimasel kohal ülikoolide suhtumine arhitektuuri. Ameeriklased näevad arhitektuuris oma kunsti. Sellele kulutatakse palju. Ning ülikoolidki on selle kunsti patroonide seas. Kuid sellele vaatamata — ja see on imelik — on ülikooliarhitektuur surnud. Midagi ei saa siit õppida. Puudub värske ilu ja loogika. Kui soovite näha Ameerika energia puhtaimat kristallsatsiooni, siis vaadeldage ametasutiste pilvelõhkujaid, hotelle, sildu, staadionid, mõnd tööstushoonet, veetammi, jõujaama, kuid hoiduge kirikuist, miljonäri kodudest ja ülikoolidest.

Põhjus, miks ameeriklane on hästi loonud pilvelõhkuja või silla, on see, et ta asub lahendama kindlat probleemi, aga mitte mõnda mõttetut. Sellejuures kasutab ta praktilise elu viimseid tõdesid ja näpunäiteid ega seonu miskisuguste surnud traditsioonidega, mõttekivistustega ei ka romantilise tühja-tähja ja väljamõeldistega.

Kuid kui ameeriklane ligineb

sellele, mida ta nimetab vaimu-elu nähteiks: religioon, haridus, kunst, siis ta unustab, nagu harilik nähe, probleemide lahenduse ning ta pöörleb ja roomab jõuetuses traditsioonide ja muistse ees, ees „parima, mis öeldud ja loodud ilmas“.

Ehitada ülikooli — see on kultuuri saadus. Kuid oma kultuurile ei või meie kunagi olla kindlad, loomulikult sellepärast, et ta asub meie ümber, aga mitte meist taga-pool, me seljataga. Kõige kindlam on laenata. On parem järel aimata ja omada midagi püsivalt-hääd ja tublit, kui sadade ebaõnnestunud katsete ja taltsutamata julmuse seas püstitada juhuslikult ka üksik ilus ja originaalne ehitis.

Niisugused on akadeemilised tõekspidid.

Imiteerimist on eriti õhutatud eraisikuil annetatud ülikoolide omapäraselt ökonoomilise struktuuri poolt. Ameerikas on tõenäolikuks pool või kaks-kolmandikku ülikoolide hooneist, kus ehitiste suurus ja ilu poleks ohverdatud

mälestussambana annetaja mälestusele. Mõeldagu, mis tähendab olla Harkness'i Quadrangel'i Harkness Yale's! See ülikool on terve linnaosa keeruliselt loodud kallihinnalisi gooti magamistube. Yale Ülikool peab tegema kõik, mis võimalik, et leida summe sellise suure raiskava toreduse ülalpeoks, summe, mis oleks võinud küll vist kuluda ülikooli sellele olemusosale, mida kutsutakse õpetamiseks.

Ülikoolide ehitiste annetajad on peamiselt samast sotsiaalklassist, kes tühjeneb Euroopa muuseumi ja muud kollektsiooni kunstivara kogumiseks. Selle kalduvuse, osta parimat, viivad nad sisse igasse tegevusharru. Nende pangad on kreeka templid, nende kodud Tudori kindlused, ning mööblid valmistanud vastavalt ajajärgu stiilile. Ühendades seda nende eelsoodumust akadeemilise praktilisusega, nimelt kindlustada minevikukultuuri, saab mõninga käsituse enamiku Ameerika ülikoolide ehitiste grandioossusest, toredusest, uhkusest.

Burschikosität (~ buršikositeet) — üliõpilaselu-olu, 19. sajandi lõpuni farvitatud.

Burschenstaat — üliõpilasriik.

Burschenschaft — üliõpilaskond¹⁾.

Burschenton — üliõpilastoon.

Einhängen — sisseandmine (verbaalselt — sisse andma).

Spezielle Runde — eri võru, eri ring ~ spetsiell-ring.

Landesvater — „maaisa“: olemäng: istutakse ringi, keskele asetuvad maaisad (Landesvater) ja maaemad (Landesmutter). „Ema“ annab veini, „isa“ rapiiri otsa üiäakse „tekkel“²⁾. Saksas algeliselt kommerši-lauluga seotud, 18. sajandi lõpul eriti harrastatud komme. Esimest korda EÜS-is tarvitatud 1892. a.,

1) Sõna — üliõpilaskond — on nooremaid me keeles. Tuletatud soome keele eeskujul: yliõpilaskunta. (Mag. V. Ernitsa täiendus-märge Ak. E. Selti koosolekul 23. III. 28.)

2) Vt. Deckel (~ tekkel).

viimast korda — 1903-dal. (Köpp, EÜS. aj. lhk. 212). Olevad näited kuuluvad vananenud laenude liiki. Neid tarvitatakse tänapäeval kas harva või — mõnd — eisugugi. Tarvitatavamaist, kodunenud saksapäraseist sõnust olgu mainitud: morgen (< Guten Morgen!) ~ morjen ~ moojen ~ mojen jne. — üliõpilaste tervitus kogu päev, jah, isegi jumalagajätt. Ständchen — äratuslaul, sérénade, aubade!

strick — otse (otsestelt, otsekohe), puiklemata: vasta strick, jne.: nõör — vasta nõörõigelt jne.

Friedrich heraus — liigjoomise tagajärjel tekkinud seedimis-korratuse ilmesus — oksendamine.

leib- (cantus) — lemmiklaul, ihulaul.

Deckel (~ tekkel) — kate, pääd, kate, värvimüts. ¹⁾ Siit on arendatud

On huvitav vahemärkusena tähendada, et sõna deckel ~ teckel esineb saksa kelmide salakeeles — žandarmi tähenduses. Fr. Kluge, Rotwelsch.

ka mõiste teklituvus: (pääliskaudne) tutvus, mis on rajatud organisatsioonide külaskäigule. Kui näiteks organisatsioon (korporatsioon) A on külastanud org-i B, siis tervitatakse kõiki A-B liikmeid vastamisi, vaatamata, kas isiklikult on tutvutud või mitte.

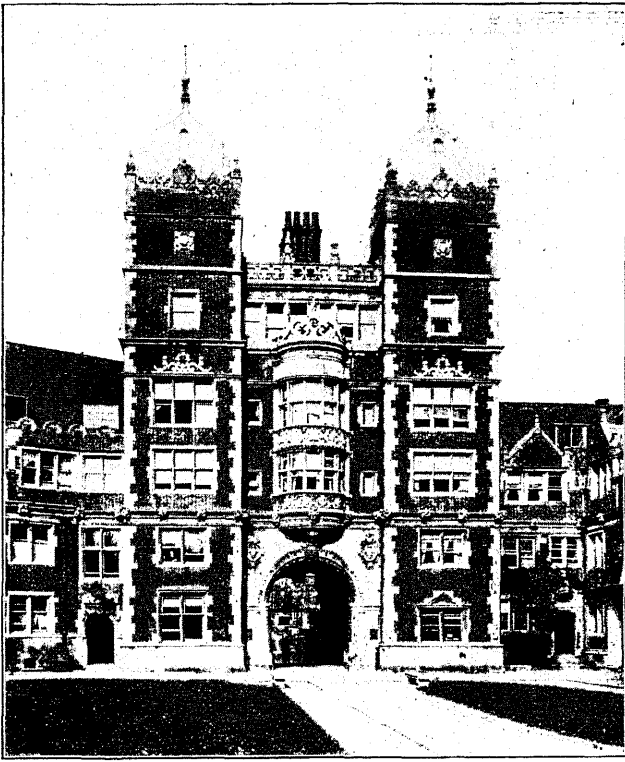
Saksa mõjustusena võiksime veel lõpuks mainida meie ülikooli püühoone teenija nimetust üliõpilaskeskeles. Nimelt sarnasuse assotsiatsioonil kutsutakse seda auväärt härrat (kes ainult korporante tervitavat, nagu „Uudisleht“ tähendab)¹⁾ — Bismarck'iks. (tema ka ülikooli „kindral“).

Vene mõju.

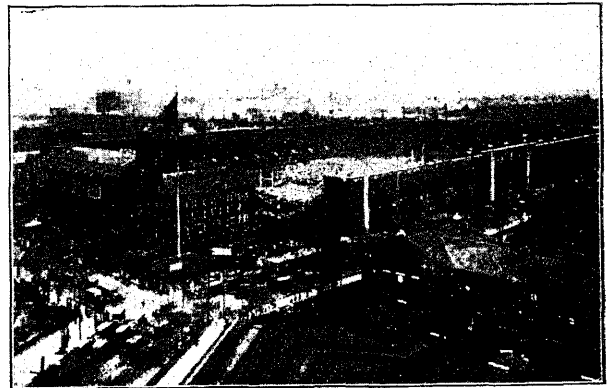
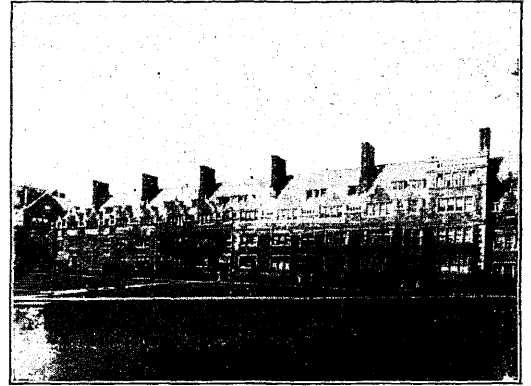
Nagu juba mainitud, on vene mõju me üliõpilasleksikonile väheulatuseline. Venestamise surveajandil olid vene mõjule vastuvõtlukud ilma vaatepoollest pahempoolsemad ja arvatavasti ka vene pinnal, vene ülikooli-

1) „Uudisleht“ N 40. 1928.

Pennsylvania Ülikool.

Peahoone.

Ülemine: üliõpilaste ühiselumaja.
Alumine: spordistaadion.

linnades asuvad eesti organisatsioonid. Nii on venestamise-ajandist no-
teeritud sõna — shodka (сходка) —
kooskäik, koosolek. (EÜS. aj. lhk.
244). Üsna hiline me üliõpilaskeeles
on vene sõna horošoo (хорошо!),
mis leiab tarvitamist hääkskiitva —
naljalisena hüüdena (vahelhüüdena)¹

Kultuuriline kontakt inglise ja
soome kultuuriga on meil ainult esi-
mesi vagusid ajav; meie kokkupuuted
nimetatud maade üliõpilastega on vaid
külastamiskokkupuuted, — seepärast
pole erilisi jälgi ei inglise ega soome
keelest me üliõpilaskeeles.

Omapärast me üliõpilas- keeles.

Kuigi võrdlemisi suure osa me
üliõpilasleksikonist täidab laenustik,
on siiski keelelisel omapäral ning
omapäramistendentsil mõjuv osa.

1) See kõlab kui Kunderi „kroonu-
onu“ — Abram Andreiviitši — horo-
sooh!

Ning omapäraste keelendite arv me
üliõpilaserikeeles aina kasvab — ja
see aitab kindlasti kaasa me ühis-
keele sõnavaralise rikastumisele.
Tarvis ainult koguda see vara,
mis sageli kiirele kadumisele mää-
ratud. Loov vaim on liikuv, noor
loov üliõpilase vaim on eriti liikuv
ning vaheldustotsiv, seepärast vaibub
paljugi sellest ilusast omapärasest
loomingust unarusse, kui ei regist-
reerita, ei jäädvustata seda õigel ajal
ning kui ei toimetata seda kogujale,
uurijale.

Carpe diem-lausung sobib siiaigi.

Kaasvõitlejad! Meie erikeel, me
oma keel, me kodune keel —
nõnda öelda — peaks olema huvitav
eriti meile enestele — ka kogumis-
ja uurimisesemena. Me tulevastele
noortele filoloogele võiks pakkuda
see ala kaunikes teotsemisväljakese.
Seepärast olgu tervitatud iga lehekene
meie kodukeele leksikonis, iga
sõnakene me lustist ja rõõmust, elu-
jõust ning noorustormist toogu hää-

meelt me keelvarale, me keele aren-
gule, keelelisele loomingle.

Seks jäädvustagem kogumisega
oma kodukeelt, kaasvõitlejad!

Teadus — keele- ja rahvateadus
— on tänulik selle eest.

Järeilmärkus.

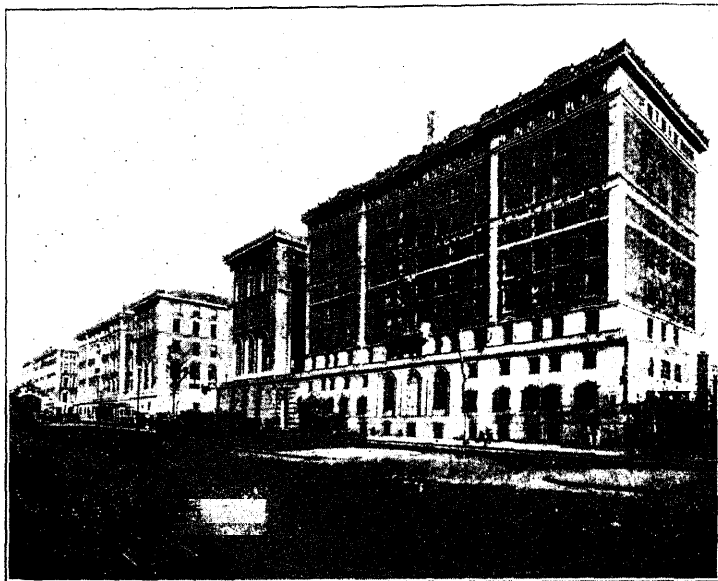
Üliõpilaskeele kogumisel tuleks
pidada silmas sõna tarvitamisparast
(hääldamisparast) kuju, ta tähendust
ning võimaluse puhul — vanust, s.
o. tarvituseilmumise aega ning kao-
korral — iga. Mõnikord on võima-
likki sõnaloojat, esikautorit fikseerida.
(Üliõpilaskeele suurim individualist,
„keeleuudendaja“ ja sõnalooja on minu
teada Juhan Pahlbärk, kelle tudengi-
keelelisest loomingust kõnelevad ves-
teveerud „Üliõpilaslehes“).

Seda erikeelset materjali — väike-
ses kui rohkes ulatuses — võtab
vastu tänuga Akadeemiline Emakeele
Selts Tartus, Lutsu 10.

Carpe linguam studiosorum, com-
milton Matris Almae Tartuensis!

A. Vaigla.

Selgitusotstarbel olgu tähendatud, et ülikoolide arhitektuur jälgib peamiselt välismaist. Uus vallutatav stiil on gootika ja renessaansi segu, mille näiteks Harkness'i ehitised Yale's. See on julge ja harmooniline. Princeton ja Chicago ülikool on läind sama teed. Harvard, väljad arvatud mõned kardetavad kõrvalekaldumised, läheneb Ameerika asumaade arhitektuurile. Columbia oma kohaliku kuulsa raamatukoguga (vt. pilt № 5/6, lk. 80) läheneb ikka enam mitte paljunõudvale, aga proportsioonikale ametasutite ehitiste stiilile. Tema ehitistiku rahu ja kord on värskendav, kuigi mitte vaimustav — vastandina pärandajate juhuslikkusele, mille ohvriks on langenud kaugema mineviku ülikoolid. Pennsylvania Ülikool (vt. pildid lk. 97 ja № 5/6, lk. 87) osutab, mis peletas Ameerika ülikoolide kavanditegitajaid asuma nende praegusse mõistuse kindlasse raami. Siin on Grover Clevelandist kuni keiser Wilhelmil stiilini kõik juhuslikult segi paisatud. „Nende muuseumi stiilide pärandajad püüavad ühiselt esitada midagi ühist neist. Neid peab haletsema. Aastakümneist aastakümneisse kestvat otsimist

Columbia Ülikool. Broadway vaade.

on loonud selle „stiilide“ hulga, mida pole mõtet klassifitseerida. Millist mõju avaldab see segipaisatus, see terve instinkti puudus siin pakutavale haridusele?“ (The New Student 25. IV. 25.)

Radikaalne uuendus on tehtud Pittsburgh'i Ülikooliga. See ülikool lahendas küsimuse ameerika-

likult. Vähesese ruumi tõttu pidi ehitise kasv arenema perpendikulaarses suunas, s. t. ülespoole. Ning saavutuseks oli hästiarenend ja tehniliselt õnnestunud pilvelõhkuja.

Muud arhitektuursed eksimused väljenduvad jalgpallistaadionites (vt. pildid lk. 99, № 5/6 lk. 84)

Muljeid Inglismaalt.

Kas on inglased pikad ja kõhnad, on nad külmad, on nad sõnaahtrad? — neid küsimusi pean tihti vastama.

Sarnane oli minugi kujutus inglasi, kui teele asusin. Kuid pettumus oli paratamatu juba esimesel hetkel saabudes Londoni. Kahe nais-üliõpilase lõbus ja meeleolukas olemine, mis meid tervitas jaamas, oli mulle uudiseks — ja pikk ning kõhn oli ka ainult üks neist.

Kuigi on Inglismaa traditsioonide maa, enam kui mõni teine, siiski pole seal neid kunagi tunda — traditsioon on inglane ise. Nende jaoks pole sundusi ja režiime, nad on vabad kõnelusis ja liigutamis, omas terves olemuses. Ja südamlilikud on nad.

Minnes ühte perekonda, kus pidin lošeerima mõned päevad, tuli mulle vastu hallipäine perekonnaisa avakäsi. Põleva kamina kõrval mugavat istet määras ta mulle ja ruttas ise abitute vanainimese sammudega tooma veini,

et sellega teretulemast ütelda. Vanakene istus kamina ees vaibal, kandik pudeli ja klaasidega ta kõrval ja nii vestlesime ühest väikesest maast, ühest pisikesest rahvast, mis on kuskil merede ja riikide taga — Eestist, kodumaast.

Päevane elu on inglasel regulaarne ja täpne. Üliõpilastel, kes asuvad ühiskorterites-Hall'ides algab päev kell seitse. Kell kolmveerand kaheksa on söögisaalis hommikueine. Hiljaksjäämisi ei ole, samuti mitte puudumisi. Loengud on obligatoorsed samuti selle kodune õppimine, mis päeval loenguil oli läbi võetud. Sest professor asetab küsimusi ja kontrollib oma õpilaste teadmisi.

Omad vabad tunnid veedab inglise üliõpilane spordiplatsil või Hall'i aias, kus võimalusi igasugusteks mängudeks.

Ning õhtul on ta kodus täpselt kell poolüksteist, sest keshiljem tuleb, leiab suletuid uksti eest ja need ei avane kellegile enne järgmist hommikut.

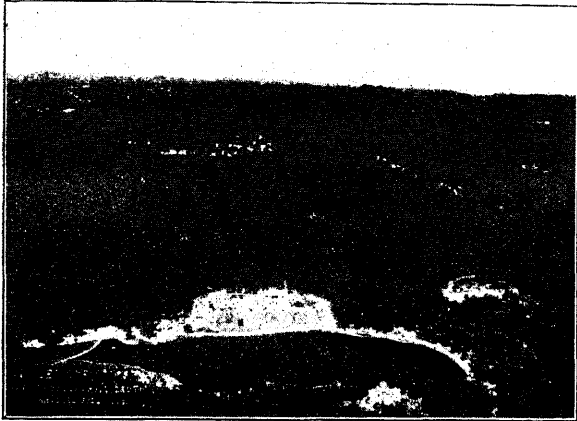
Iial pole kuulda nurinat selle korra vastu, see korraldus on iseenesest mõistetav asi ja sellele ei oskaks inglane elada.

Kohvikultuur on seal tundmatu, Kohvikuis käiakse vaid söömas ja kuna kõik üliõpilased einetavad ühiskorterites, siis pole ka selle järel otsekohest tarvidust.

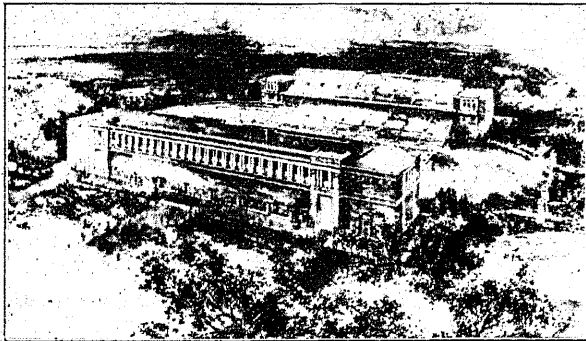
Inglise üliõpilane tantsib harva. On määratud semestris tantsuõhtud, mis on märgitud üliõpilaskalendrisse, kuhu ka kõik miitingud ja muud üliõpilasisse puutuvaid asju tähendatakse õhtulokaalid ja avalikud tantsupeod on keelatud üliõpilasile mõnes ülikoolis.

Üliõpilastantsuõhtud on harilikult mõne klubi — muusika, spordi jne. — aastapäevad. Ja neil õhtuil sulgub Hall'i värv erikordselt hiljem — kell kaksteist. Ka sinna minnakse täpselt määratud ajaks.

Vihmastel õhtutel, kui tänavad on märjad, ei minda välja õhtuingades, vaid need on kas paberisse mähitud

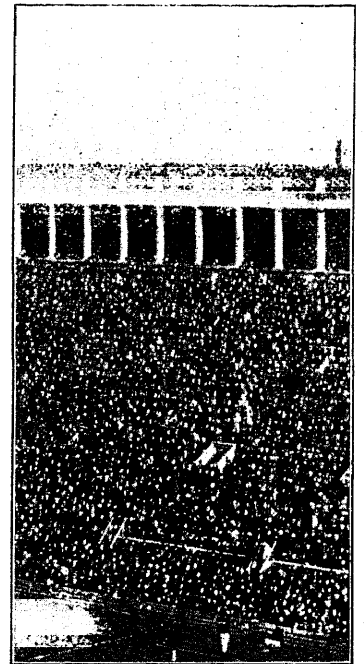
West Point'i Sõjaväe-Akadeemia staadion.

Illinois'i Ülikooli staadion.

Mõnedes neist on haiglaselt kokku kuhjatud kõiksugu ehitusilustisi. Kuid on ka insenerikunsti hiilgavaid saavutusi meeldivate loogiliste vormidega. Need, muuseas ka, mõjutavad erilise sotsiaalse karakteristika Ameerika ülikoolide elus.

Üldiselt: Ameerika kultuursed ehitised ei ole sugugi vabamad kui Euroopa omad. Tõelise loominginspiratsiooni saab ameerika üliõpilane mitte omi ülikoolist (mis sageli surmab talendi), vaid väljaspool tehtavast, neist ettevõttest ja projektidest, mis sünnivad mujal maailmas. Sääli, kus tegeliku elu nõuded kõrvaldavad haiglased „kultuurilised“ lollused, andes vaba väljenduse loogikale ja omapärasusele¹⁾.

Harvard'i Ülikooli staadion.

1) Käesoleva kirjutise allikatena on tarvitatud „Vox Studentium“ № 3, December 1927, ja „The New Student“ № 28, April 25, 1925.

või üsna ilma kaenlas, kuna jalas on tugevamad, pori vastu mitte nii tundelikud.

Teatri või tantsulokaali eeskojas istudes trepiastmetel või lihtsalt seinale najal olles algab kiire kingade vahetus. Ja need vaesed äripäeva sõbrad jäävad siis riietustoa seinte ääre kirjus segaduses, kes kummuli, kes küljeli, kes omast tavalisest paarimehest lahutatult mõne teiega külge külje vastu.

Enne kella kahtteistkümmend algab ruttamine läbi tühjade tänavate Hall'ide poole. Ning õhtukingad sätendavad ja läigivad jälle vargsi palituhõlma alt või kaenlast õises valguses.

Nii ei tõtta üksnes üliõpilane koju, vaid ka mõni vanem härra siidkübaras, mõni daam üleni nahkadesse mähituna.

Inglise teater on luksuslik ja seal ollakse küllaltki erinevalt meie omast. Istutakse palitus ning kübaras ja kellele kuumus liiga teeb, vabastab end

üliriietest ja paigutab neid tooli alla, sest seal on vaba ruum. On ju kogu põrand kaetud vaibaga.

Vaheajad on väiksed. On näha vaid suuri laiu ajalehti päid varjamas, suitsusambaid, mis kuskilt hammaste vahelt õhku libisevad ning suid, mis lõbustavad end maiustustega ja tasase jutuosinaga. Teenijad valgeis tanudes ja valgete põlledega kannavad puuvilja, jäätist, maiustusi ja kohvi publikule ostuks. Tasa ja ettevaatlikult liiguvad nad tooliridade vahel, et mitte komistata palitule ja kübaraile.

Ja kui heita pilku peale etenduse tagasi saali, siis vaatab sealt vastu üks kirju läbisegi. Nagu vabrikant just tahtis oma šokoladi- või tubakatoote pakkida — sinine, punane, valge ja kirju tumepunasel vaibal.

Lavakunstist on inglise üliõpilased väga huvitatud. Mitte ükski et nad sageli käiks teatris, vaid nad mängivad ka ise ning kirjutavad lühikesi näidendeid.

Pea igal ülikoolil resp. kolledžil on oma dramaatiline ring, kes korraldab etendusõhtuid mitte ainult üliõpilastele, vaid ka kohalikule seltskonnale.

Exeten'is etendasid üliõpilased kolm tühjargulist algupärandit, milliseid hindas publik. Auhinnaga kroonitud näidendi autorile määras ülikooli õpetajaskond autasuks kallihinnalise raamatu. Ei saa jätta mainimata, et sellesse üliõpilasperre kuuluvad vaid 350 üliõpilast. Ning tahtmatult tekib küsimusi: meie pere? meie dramaatiline ring?

Kirikuid on Inglismaal väga palju. Väikeses linnas, nagu ehk meie Tartu, on ligi mõnikümmend kirikut. Harva kuuluvad nad uuemate ehituste hulka. Hallid müürid, kõrged kaares aknad, kust paistab läbi värviiste ruutude sume valgus.

Täis ajalugu ja müstikat on nad. Stiilide segu ja aegade jäljed ei jää mõjumata nütüdiseja inimessegi. Tahtmatult astud ettevaatlikult, et

Ungari üliõpilase elust.

Ungari üliõpilase elu on erinev Tartu „tudengi“ omast. Ungari linnad on teistsugused, järelkult ümbrus, töö- ja lõbutsemisvõimalused üliõpilase jaoks on ka teised. Kohviõhtud, arvrikkad tantsimisvõimalused, mitu päeva kestvad pummeldamised — kommersid — sel kujul kui Tartus, on ungari üliõpilasele tundmatud. See ei tähenda aga, et ta ei lõbutse, ei joo, ei tantsi ja ei kiusa naisi taga. Puuduvad üliõpilasmajad, seltsiruumid, kus areneb üliõpilaste omavaheline ühiskondlik elu. Organisatsioonide ruumid on enamasti ainult bürood. Ungari üliõpilane toob oma seltskondliku kasvatuses juba kodust, ning elab oma seltskondliku elu väljaspool üliõpilaskonda: ülikoolilinnas asuvate tuttavate perekondade ja sõprade seltsis. Korporatsiooni süsteem on teatud muudatusi toonud ja pärast sõjaaegne üliõpilane elab tingimata intensiivsemat seltsielu. Üliõpilase

ja korporatsioonimajade ehitamine on ungari üliõpilaskonna südame-soov. Selles suhtes kadestavad nemad oma põhjamaa vendi. Kuid nende majade puudus on seletatav just sellega, et ungari üliõpilase seltskondlik elu on tema isiklik asi. Vist peab siin arvestama sellegagi, et ungari rahva ühiskondlik struktuur ja sotsiaalne differentseerimine on palju keerulisem kui eesti või isegi soome rahva palju lihtsam ja ühtlasem ühiskondlik struktuur. Ungari korporatsioonide ajaloolist tähtsust võib selles leida, et nad ühendavad, vennastavad tulevasi ungari haritlasi: klassivahed kaovad selles uues nivelleerumises ja paistab, et ungari korporatsioonid, just oma massilikkuse tõttu, ei jää kitsaiks, üliõpilaskonna aristokraatlikkudeks ringkondadeks, vaid nad on ühe uue, kogu rahvale ulatuva haridusdemokraatia ettevalmistuskoolid.

Korporatsioonid korraldavad kah-

te liiki koosolekuid: teaduslike ettekannetega istungeid, harilikult ülikooli mõnes auditoriumis, ja n. n. „laagerdamisi“ (táborozás, sõjaväe elust võetud term). „Minna laagri“, tähendab teha väljasõitu kuhugile linna lähedusse, korraldades seal sportlikke lõbususi j. n. e. Lõpuks läheb lõbus „suguharu“ ühte juba varem välja otsitud kõrtsi ja istub koos veini juues ja lauldes. Kui on ka naisi, siis järgneb mustlaste muusika saatel tants, harilikult omad rahvatantsud. Tartus nii väga harilikud kohvi- ja teeõhtud, mis kestavad vahest hommikuni — see kaine koosviibimine ja mehaaniline tantsimine tundide kaupa ei oleks mõeldav temperamentlike ungarlaste juures. Mis puutub tantsuõhtuisse, siis iga teaduskonna, üliõpilaskonna või mistahes organisatsioon korraldab igal aastal suurejoonelise tantsuõhtu, mis kannab „bal paré“ iseloomu ja on,

sammude kaja ei rikuks seda halli igivana rahu.

Pühapäeva varahommikul kutsub kellade kontsert inimesi kirikusse.

Aeg ja olukord viis meidki sinna. Sest iga inglane käib vähemalt kord pühapäeviti jumalateenistusel. Ja ei saanud meiega kui korraliku külalerehme korralikud külalised jätta seda tegemata.

Alguses oli võõrastav anglikaanlaste usuteenistus, kuid hiljem peab tahtmatult minema sinna sumeda vaikusesse, kuulutama ja mõtlema.

Aeglasel sammul ilmub kõrvaluksest kooripoiste eriti mustad maaniulatavad mantlid valgete pealistega ja preestrite rida. Ning siis algab palvete lugemine, salvide laulmine, küll seistes, istudes, põlvitades.

Iga tooli ees põrandal on väike nahast padi põlvitamiseks. Ja puldil tooli ees lauluraamat ja palveraamat. Teatud korras, mis igal kirikuskäijal vist ammu peas, loetakse ja lauldakse neist. Vahelduseks laulab preestrite ja kooripoiste koor hõiskavaid ja lõbusaviisilisi hümnid, millised meie lauluraamatutele on täiesti tundmatud. Lühike jutlus, mis küll meie väljamaalasilasile raske aru saada kõne-

leja monotoonse ja tasase hääldamise tõttu, on ainuke moment, mis tuletab meele luteriusuliste jumalateenistusi.

Lõpuks tahan veel kõnelda mõnda inglase riietusest. Lihtsalt, isegi liigagi vist meie arusaamise järel, riietub inglane. Mehed harilikult halli spordiülikonda. Neis pole iial näha seda härrasmehelikkust mida meil nii andumusega harrastatakse. Nad vist austavad seda sõna, et — riie ei riku meest, kuna meie — Kleider machen Leute.

Kui on vihmakuub pleekinud või mõne plekiga, siis ei häbeneta seda mitte, vaid peetakse seda ainult aja jäljeks. Värvikas villane kaelasall, kindad, piip, paljas pea — ning inglise üliõpilane on rahul sellega.

Naisüliõpilaste huvid ei ulata nii kaugele, et nad tahaksid olla grande dame'id, kes kõhivad siidmantleid tänavail. Milleski sarnases minnakse vaid teatri või ballile — s. o. kantakse õhtul.

Päevale ja töönimesele — ja seda on inglise üliõpilane sõna tõsisemas mõttes — sobib paremini jämedatoomeline lihtsalõikeline riie. Üldse asetavad nad oma riietele vaid ühe nõude

— otstarbekohasus, millel ei tohi küll puududa maitsekus.

Ja — inglise naised suitsetavad kõik. Ma pole ühtki naist kohanud, kes ei suitsetaks. Peale lõuna kohvi juures on sigarett sama loomulik, kui mõni puuvili või maiusasi. Kuid ainult üks, harva kaks, kuna puudub meil nii ohtralt harrastatud „pahvimine“.

Ning meestüliõpilased ei juurdle õllepuudelite probleemi kallal. Selles oleme meie, eestlased, küll palju „põhjalikumad“.

On lõpmatu kahju, et meie nii harva pääseme Inglismaale.

Midagi sooja ja sõbralikku on seal. Palju kodusust ja meile põhjamaalastele tuttavat. Vist õpime hindama inglase õieti, armastama Inglismaad õieti alles siis, kui oleme sealt ära läinud mujale.

Peaõhkaudsen ja hooletuna tundub prantslane, külmana ja karedana sakslane.

Ja on kahju, et ei või anda iial mälestusile ja muljeile seda kuhu sõnades, kuidas nad elavad kogujais ja kogejais.

Kuid ma usun — Inglismaal elavad meie sõbrad.

M. K.

Dr. Elemér Virányi lahkub.

Sest on möödunud pisut üle viie aasta, kui „Üliõpilastele“ aprillikuine number tõi oma lugejaskonnale lähemaid andmeid dr. Elemér Virányi'ist — vastsest ungarikeele lektorist.

Umbes kuu aega tagasi leidsid lugejad ajalehest teate selle hõimlase peatsest lahkumisest.

Pool meie Vabariigi vabadus-east on dr. Virányi kaasa eland. Ei ole see kulund vaid ungarí keele õpetamisele noorile sugukeelte õppijaile ega vaid oma elutoa teadustöö üksindusele. Ta on pealeselle mitmeti kaasa löönd sellele pingutusele, mida nimetame oma riigi ülesehitustööks.

Hõimutegelaseks on aga dr. Virányi lisand täseda lüli Ungari-Eesti lähendustöö saavutuste ahelikule — sellele ahelikule, mille algus ulatub kaugesse minevikku ja mis tõepoolest tugevam, kui arvatakse. Nende sidemete ja kokkupuudete lähema uurimise on dr. Virányi teind muuseas oma tänuväärseks ülesandeks. Visandi sellest esitab ta kõnena läheneval hõimukongressil Budapestis.

Peab nõus olema lahkuva hõimlasega, kui ütleb: pole tarvis luua sidemeid Eesti ja Ungari vahel. Need on olemas ja paratamatult püsivad — meie kultuuri ja rahvuslike teaduste areng tingib selle, tihendab ja karastab alatasa.

Dr. Virányi'le ütleb „Üliõpilastele“ erilist tänu pidevalt tehtud kaastöö eest, lootes, et see nüüdki ei katkestu — ja eks õigusta seda lootust tunnustus:

„Lahkun küll Tartu ülikoolist, ei lahku aga Eestist“.

isegi Budapestis, üldseltskondliku tähtsusega ja ulatusega.

Ungari üliõpilased elavad enamasti ühiselumajadas ja kolleegiumides. See toob enesega kaasa teatud järevalve nende asutiste juhatuste poolt. Selle korralduse pedagoogilist, moraalset ja kasvatustlikku tähtsust ei saa salata. Ka aineliselt tasub ennast neis asutistes elamine, kusjuures arvurikkad stipendiumid võimaldavad kehvele ja andekamaile üliõpilastele õppimise. Paistab ka, et ungarí naisüliõpilase elu ei ole väga „emantsipeeritud“. Peab ainult nimetama, et katolikuusulistele naisüliõpilastele enamik elab „neiu-kolleegiumides“, mis seisavad nunnade juhatuse all.

Ungari üliõpilaste elus ei puudu rõõmuotsimise ja lõbutsemise moment. Üliõpilasmajad, kolleegiumid — kui ka nad on katoliku või protestandi kirikute hoolekande ja toetuse all — ei ole kasarmud. Pärast ilmasõda sai aga Ungarile rahulepingu tõttu niivõrt raske saatuse osaks, et võib kindlasti öelda, pärast sõjaaegsete ungarí üliõpilaste elu oli kurb, täis jõupingutust ja kannatust. See tingis

paratamata loobumise lõbuotsimisest. Kuid „sub pondere crescit palma“, ja paistab, et Ungaris valmib viimasel ajal ehk küll pettunud, kibeda ilmavaatega, aga kange tahte- ja töö jõuga akadeemiline noorus, kes teab väga hästi, et oma riigi parema tuleviku teostamisel on tal rasked ülesanded. Aga nad: „stant parati ferre, sors tulisset ultima.“

Ülikoolid on Ungari suuremates linnades, kus kultuursed naudingud on niivõrt arvurikkad, et nende nautimine, teatrites, muuseumides, kunstikogudes käimine, samuti spordivõistlused tõmbavad üliõpilaste tähelepanu enesele, pakudes üliõpilaskonnale lõbutsemise võimalusi. Ungari üliõpilase huvi- piirkond on väga lai, mis rahva elava iseloomuga seletatav. Ungari üliõpilane lõpetab võimalikult ruttu ülikooli, sest järgneva põlve konkurents on suruv ja igaüks katsub võimalikult ruttu diplomi kätte saada, et teenistusse astuda, abielluda jne. Ses suhtes valitseb näiteks Tartus hoopis teine kord, kus — perekonnaisad-üliõpilased, pole haruldased nähted. Silmapaistev on ka, et ungarí üliõpilane

tahab lühemat-pikemat aega välismaalgi viibida. Seda ta teeb vahel kõige kehvamate aineliste võimaluste varalgi, oma teadusliku rahuldamiseks. Eriti suur oli see välismaale tung pärast ilmasõda, kui tõeline paanika valdas varemetsesse lagunenud Ungari elanikke. Ungari üliõpilased olid varisenud riigi esimesed diplomaadid, esimesed, kes pöörasid tähelepanu Ungari saatusele. Rahvusvahelises üliõpilaskonna elus astusid ungarlased vahest juhtivasse kohtadesse. Eesti-Soome-Ungari üliõpilaskonna koostöö rahvusvahelises üliõpilaselus ühise väerinna moodustamisega, ungarlaste seni võitnud ruumiküsimuse kasutamisega võib selle üliõpilaskonna seisukohta mitte ainult kindlustada, vaid ka esile tõsta.

Soome keeleteadlane dr. phil. Eliel Lagercrantz annab järgmise hästinähtud ja tabava pildi ungarí üliõpilaskonna elust: „... ungarlastega jutlemine, süüvimine nende kirjandusse, luulesse ja lauludesse avas mu ees hoopis uue vaimuelu. Mõtlesin ainult mõne kuu Ungaris viibida, kuid jäin siiski kaheks ja pooleks aastaks...“

Korteris sain Eötvös-Collegiumis... Siin tutvusin ungari üliõpilastega, kelle seltsis omandasin palju häid sõpru. Ungari noormees on elav, saab ruttu aru teaduslikust küsimusest ja omandab oma seisukoha, aga teispoolt ihkab mitmesuguseid oskusi (teadmisi), otsib ikka uusi ning uusi probleeme, mistõttu ehk jätab mõne küsimuse põhjalikult uurimatagi. Mul oli juhus veenduda, et ungarlane arvestab kõikides küsimustes nende kultuurse ja ühtlasi praktilise tähtsusega ja selle tõttu ei satu „teadus teaduse pärast“—printsipi ühekülgsusse. Just selle tõttu oli jutuaamine ungari üliõpilastega minule väga värskendava mõjuga... Olen veendunud, et kes algupärase, tugevasti rahvuslikkusest ja esteetilisest vaatlemisest läbiimbunud ning suurtsuguseist aateist õilistatud kultuurtüübidega soovib tutvuda, see leiab Ungaris neid. Ma ei näinud mitte üheski linnas hariduskangelaste mälestuseks pühendatud nii palju ausambaid kui Budapestis“¹⁾.

1) Uusi Suomi, 25. V 1927.

Richard Roht:

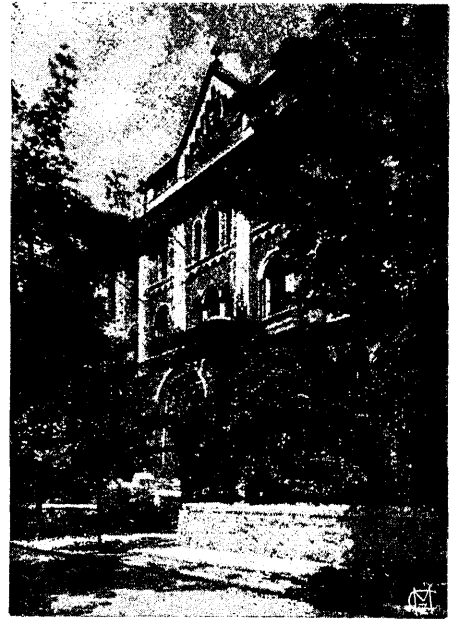
„See, millest avalikult ei räägita“.

Noor-Eesti kirjastus, Tartus, 1928. a.

Richard Rohti kirjanduslikul loominguul on kaks palet. Ühes väljendub realistlik maaelu, tänapäeva asuniku olemine, teises aga oleviku linnaelu, intelligentsi suhtumine natuke aristokraatsemas õhkkonnas ja selle miljöö artistilised ja ka „heroilised“ tüübid, kes sageli oma erinevusega, üksindust armastava tundelaadiga seltskonnast välja paistavad. Kahtlemata on Roht parima saavutanud esimeses, s. o. maaelu käsitlevate töödetega, ta mõned sellelaadilised raamatud, nagu romaanid „Kurgsoo“, „Maa“ ja mõned novellid on leidnud lugejaskonnas ja ka arvustuses poolehoidu ja äratteenitud tunnustuse. Palju nõrgem ja saamatum on aga Roht seal, kus tuleb tegemist teha linnainimestega. Tarvitseb vaid meelde tuletada ta romaane „Minevik“ ja „Üksindus“. Rohti viimase romaanigi, „See, millest avalikult ei räägita“ puhul on viimane maksev — kuigi

Eötvös-Collegium on küll Ungari paremate filosoofia teaduskonna õpilaste kodupaik, kus mõõt on kõige kõrgem. Kuid ungari üliõpilase iseloom on sama, mida soome õpetlane tähele pani. Mõök ja sulg — see oli 1000 aasta jooksul ungari haritlase käes, tema saatuseks igavene võitlus ja häda.

A. 1526 hävitasid 300 türgi suurtükki Mohács'i lahingus Pécs'is a. 1367 asutatud esimese ungari ülikooli ligi 300 poolaastat kestnud haridustöö üliõpilaste ja professorikonna tapmisega. A. 1848/49 Ungari vabadusvõitlusel astus 15. märtsil a. 1848 ungari üliõpilaskond, „märtsikuu-noorus“, ilma kuulsa Petöfi ning Jókai juhatusel võitluseledemokraatlikuja modernse Ungari eest. Lahingutes kadus mõne akadeemia kogu kuulajaskond (Keszthely'i Pöllumajanduslik Akadeemia). Ilmasõja ajal verega ja tulega ristitud ungari üliõpilaskond oli see, kes lagunenu riigis esimesena tuleviku teed nägi ja sellele astus. Igaveses häires elades, poolsõdurid, poolüliõpilased, okupatsioonide tõttu oma perekonda-

Eötvös-Collegium. Budapest.

dest lahutatud, seminaaritöö esitamisel, mõnelt tähtsalt loengult vahiteenistusse rutates üle Doo-

palju lahjemal ja nõrgendataval kujul.

Kirjanik on tahtnud küll oma uue teosega mingit sensatsiooni valmistada, anda läbilõiget meie oleviku intelligentsi kergemeelsusest, ta korekihi ideelistest pütetest, mis jäävad kahjuks vaid püteteks, poliitiliste parteide omavahelisest näaklemisest, moodi läinud pillamisest ja priiskamisest, ühesõnaga arvustada meie seltskonda, kuid see kõik on jäänud enamusest paberliseks. Rohti uue romaani ala on küll lai, selle perspektiivid ei mahugi sisse kolmesajaleheküljelisse raamatusse, ta asetab küll terve rea õigeid ja õigustatud küsimusi, meie oleviku elu valusaid küsimusi, kuid ta ei saa seda kõike esile manada, ei saa olla objektiivne kõrvaltvaataja, elu päevapildistaja ja valskuse juures kohtumõistja, sest ta muutub peaaegu iga pildi, olukorra, tegelase, isegi kirjelduse ja kõneluse juures meeoluliseks ja tujukaks fraseerijaks, literatuurseks, kinoliseks, ei ole aga mitte asjalik sõnataidur ja usutavuse sõnataja. Ses romaanis on see harva ja ainult kohati õnnestunud. See on maksev just paari tegelase omapärase

ja erineva esitluse juures, samuti mõningate vaimukate ja isegi paradokseerivate, väga karakterliste dialoogide ja looduskirjelduste juures. On ju viimane ka Rohti tunnustatuim ja vääramatu voorus.

Romaani peategelane, vaevalt ülikooli lõpetanud jurist Jakob Põldsaar on oma moodi Mait Metsanurga „Orjade“ Klaosega sarnane. Endine tagasihoidlik rahvakooliõpetaja, aga teatavatel kordadel ka äge, idealistlik unistaja ja algaja sotsiaalsete vaadete ajakirjanik Põldsaar on kandev ja veidralt mõjuv kuju, kes moodustab teose selgroo. See on omamoodi kangeline, nagu nad kõik Rohtil — saamatu ja traagikoomiline kangeline, kes aga ei võida, vaid variseb ja langeb, osalt enese temperamendist ja olemusest tingitud, osalt aga ka seltskonna arvel, olude ja mittetunnustamise tõttu — nõrk kangeline. Põldsaare traagika — see näib olevat eesti nõrga iseloomu ja liig painduva, hea magistri traagika.

Põldsaar sõidab pealinna, tahab ajakirjanikuna teotseda. Aga tema ideed — alata võitlust meie parteide vastu — ei leia ühegi ajalehe juures

nau silla või vabriku juurde, nälgides ja külmetades kasvas mees- teks see põlv, kes sõjast tagasi tulles tundis ennast vanemana ning ettevaatlikumana kui ta isad. Tema rajas teed nooremale üliõpilaspõlvele, kes käib julgelt sama rada. Surm — või uue, suure Ungari loomine, kus on rohkem masinaid,

kasvab raskemaid nisupäid ja uus vaim särab parimais raamatuis: see on Ungari üliõpilaskonna praegune ülesanne.

Hää on ennast tunda kuuluvana niisuguse rahva poegade hulka¹⁾.

1) Peale teiste teoste nimetan tähtsama allikana: Zoltán Magyary:

A magyar tudománypolitika alapvetése (Ungari teaduspolitika põhijooned), Budapest, 1927, lk. 648+XLVI+ illustreeritud tahvel kriitpaberil, Ülikooli trükkikoda.

Avaldan ühtlasi südamlikku tänu andmete eest ungari üliõpilaskonna kohta ksv. József László Lopata'le, Ungari Üliõpilaskonna Välistoimkonna eesti asjaajajale, ning ksv. Gyula Kertész'ile, ajalehe-osakonna abijuhatajale.

Elemér Virányi.

VII Edustuse esimesi võitlusi?

Üliõpilaskonna VII Edustuse valimised teostusid 24., 25., 26. märtsil s. a. Esitatud oli 9 nimekirja. Häälil anti ära kogusummas 2295. Nimekirjade järele jaguneb see summa järgmiselt:

Nr. 1 — Juudisoost üliõpilaste kandidaatide nimekirja — 84 häält.

Nr. 2 — Vene üliõpilaste ühine nimekirja — 182 häält.

Nr. 3 — Üliõpilaskogude Liidu kandidaatide nimekirja — 121 häält,

Nr. 4 — Üliõpilasseltside Liidu kandidaatide nimekirja — 276 häält.

Nr. 5 — Eesti Üliõpilaste Seltsi, Eesti Naisüliõpilaste Seltsi, ENÜS „Ilmatari“ ja EÜS „Huljehiie“ ühine kandidaatide nimekirja — 491 häält.

Nr. 6 — Organiseerumata üliõpilaste kandidaatide nimekirja — 259 häält.

Nr. 7 — Eesti Korporatsioonide rühma kandidaatide nimekirja — 581 häält.

Nr. 8 — Radikaalsete ja sotsialistlikkude üliõpilaste kand. nimekirja — 111 häält.

Nr. 9 — Saksa üliõpilaste ühine nimekirja — 180 häält.

Häälte ülejääkide jaotust arvestades said nimekirjad kohti järgmiselt ja saatsid VII Edustusse:

Nr. 1 — 1: E. Jakobson.

Nr. 2—3: M. Schuvalov, E. Villamov, P. Gonestov.

Nr. 3—2: J. Usk, A. Margus.

Nr. 4—4: A. Mägi, H. Evert, H. Maandi, J. Ramm.

Nr. 5—7: E. Kull, S. Seeman, O. Mänd, A. Akermann, Ed. Roos, Tederson, J. Olesk.

Nr. 6—5: V. Adams, O. Kukkur, G. Häussler.

Nr. 7—7: H. Kolk, O. Leesment, G. Roosson, A. Treufeldt, K. Kool, R. Palgi, H. Raudsepp.

Nr. 8—1: A. Marmor.

Nr. 9—2: B. Brevern, E. Greinert.

VII Edustuse esimene koosolek

peeti 25. aprillil s. a. kell 21. ametlikult, tegelikult kell 1/2 1 öösel.

Koos 30 esindajat.

Juhatab ksv. J a n n o. Protokollib ksv. P a a s.

Päevakorras: 1) Avamine, 2) juhatuse ja toimkondade valimised, 3) läbirääkimised.

hääkskiitmist, selle üle muiatakse, ning kohasaamise lootus jääb Põldsaarele vaid lootuseks. Ent püüdlik noormees ei jää sellega rahule, ta asutab ise oma ajalehe — „Tõde“. Vaesemas rahvakihis leiab see ratsionaalne, leplik vaimuga ja tõtt rääkiiv, erapooletu, aga ka paljastav ajaleht poolehoidu, kuna valitsev ajakirjandus Põldsaarisse ja ta ajalehest hõõguvasse vaimusse nõõkaval, irooniliselt suhtub, teda maha püüab matertada. Kõigi ja kõige kiuste on Põldsaarel siiski menu, isegi valitsusse tahetakse teda valida.

Kuid krahh tuleb! Ja selle mõjutajaks ja põhjustajaks on naised ja osalt ka sõbrad. Elfi Vaarep, noor keskkooliõpilika, kellega Põldsaar juba pealinna sõites tutvunud ja hiljem abielunud, elab abielunaisenagi kergemeelset ulaelu. Mees leiab takord purjus üliõpilaste seltsis, tekib kõrtsi kakelus, kus Põldsaar „vaesemehe omaks“ tehakse. Üldine plamaas Põldsaarele kogu seltskonnas lõikab ta karjäärile jalad alt ja rahvakooliõpetaja vaimuga noormehe laul ongi lauldud.

Peale peategelase on siin veel teisi huvitavaid ajamärke otsaeses kandvaid tegelasi, nagu Põldsaare naine Elfi, Noora Sooman ja pr. Sooman, Alo, Alfred Albusjne. Eriti omapärane tüdruk on Noora, kellest kajastub meie aja kergemeelsete ja flirtivate naiste ilmavaade, alaline edvistav ja koketeeriv poos, sisu ja hinge puudus, tüdine ja haiglane eluväsimus ning suur, järelejätmata tung — meeste järele.

Romaanis on terve rida õnnestunud peatükke, mis oma terviklusega täiesti laitmatud. Tarvitseb vaid tähelepanu juhtida 6. ja 12. peatükile. Esimeses on antud väga iseloomustavalt ja omapäraselt pikantne pummelung, sellel valitsev vaim ja elurõõm, teises aga väga karakterlikult naiste omavaheline jutlemine moodsa abielu, armastuse ja kura-maazi üle.

Rohti nõrgem omadus on ikka olnud tegelaste psühholoogilise usutavuse ja haaravuse sõnastamises. Sellest pole kirjanik siingi vabanenud. Meile jääb terve rida tegelasi kõige peale vaatamata siiski eluvõõraiks.

Aga selle eest on Rohti dialoog siin paranenud, tema stiilne ja kompositsiooniline võime on märksa parem, olgu kas või see, et iga peatükk lõpeb väga konkreetset, tervikuliselt ja „õigel ajal“. Jutustus on sorav, kerge, ei mitte pingutust nõudev ega väsitav. Selle eest võibki ta uus romaan leida lugejaskonnas laia pere ja küllalt loetava vastuvõtu. Ta ei paku küll jumal teab mida oma mõtete rohkuse ja ideede segamisega, kuhjamisega, pakub koguni vähe oma pealkirja suure lubaduse järele, kuid ta on siiski lõige meie tänapäevast, meie halli oleviku haritud inimese suurest elukriisist ja eluunustamisest, -põletamisest. Ning see lõige on kurb ja valus väljavõte, näitab tõusva riigikodanikkude sisetühjust ja kergemeelust ja mõjub masendavalt. Romaaniga on antud küll hea lubadus, selle täitmine on aga tuleviku hoole usaldatud. Kas seda kirjaniku edaspidine toodang ja areng annab, ei luba veel garanteerida „See, millest avalikult ei räägita“.

K. Ehrmann.

Avasõnas tervitab ksv. Janno uut Edustust ja soovib edu ja jõudu tulevaseks tööks ja tegevuseks.

Kannab ette valimistoimkonna protokollu uue Edustuse koosseisu kohta.

Algavad valimised.
Esimehe kohale seatakse EÜS-i, ENÜS-i, ENÜS „Ilmatari“ ja EÜS „Huljehiie“ rühma poolt kandidaadiks ksv. E. Kull ja E. Korporatsioonide rühma poolt ksv. A. Treufeldt.

Hääletamise tagajärjed: E. Kull'i poolt 16, vastu 14; A. Treufeldt'i poolt 15, vastu 15.

Hääletamistulemuste teatavaks saamiseks teatab ksv. Margus, et ta on eksikombel ksv. Kulli poolt hääletanud.

Eksitust arvestades asutakse teistkordsele hääletusele, kus tagajärjed mõlemate kohta võrdsed: 15:15.

Et ükski kandidaat nõuetavat enamust saand ei ole, loobutakse juhatusse kui ka toimkondade valimistest. Järgmine koosolek määratakse 26. V 28. kell 18.

Vana juhatuse volitusi pikendada järgmise koosolekuni.

Koosolek lõpeb kell 2,30.

Koosolek 26. IV 28 kell 18.

Koos 30 esindajat.

Juhatab ksv. Janno.

Protokollib ksv. Häussler.

Päevakorras: 1) valimised, 2) läbirääkimised.

Eesti Akadeemiliste Naiste Ühingu tegevus 1927/28. a.

Akad. Naiste Ühing (asukoht Tartus, Jaani tän.16) võib tagasi vaadata oma teisele tegevusaastale. Nii on E. A. N. Ühing alles nooremaid naiste koondisi, kuid siiski ta on suutnud äratada huvi meie akadeemiliste naiste peres. 1926. aastal algas Ühing oma tegevust 33 liikmega, kuid praegu on liikmete arv tõusnud 95 peale. Tallinnas on asutatud E. A. N. Ühingu osakond.

Ühingu töös on olnud 2 iseseisvat tegevusalat: väline ja sisemine tegevus. Mis puutub Ühingu ühendusse välismaaga, siis kuulub Eesti ühing Rahvusvahelisse Akadeemiliste Naiste Liitu täisõiguslise liikmena; sellega on ta alalises elavas kirjavahetuses. R. A. N. Liitu kuuluvad 27 riigi ühingud ja ta peamiseks ülesandeks on: arendada sõprust ja arusaamist üksikute rahvaste vahel ning kaitsta akadeemilise haridusega naise huviseid kõigis mais.

Olles R. A. N. Liidu liikmeks on olnud võimalik Eesti ühingu osa võtta läinud suvel ka Liidu nõukogu istungitest Viinis. Eesti ühingu esindas dr. Leida Adamberg. Peale selle võtab eesti ühing osa ka R. A. N. Liidu keskkoolide kasvatuses ja kavade ühtlustamise komisjoni tööst oma esindaja pr. Krims-Kotkas'e kaudu, kes on selleks ka juba sõitnud Luksemburgi.

R. A. N. Liit palus meie Ühingu raamatute nimistiku, mis võimaldaks iga-

Ksv. Janno avab koosoleku ja palub rühmi teatada, kas on saavutatud rühmadevahelist kokkulepet ametite jaotuses.

Ksv. Kull (eesti üliõpilasseltside rühm).

Meie rühm on esitand kõigile rühmadele kaks varianti kohtade jaotuse suhtes. Kumbki ei ole aga vastu võttu leidnud. Püsime kategooriliselt neil seisukohtadel.

Ksv. Adams (org-matud). Leian, et üliõpilaskond on õigustatud nõudma, et asju avalikult arutataks. Kõik on tehtud, mis võimalik, kuid asjata. Oleks huvitav teada, miks ebaõnnestunud läbirääkimised.

Ksv. Mägi. Meie ei saa vastu võtta teie seisukohti. On asjatu siin arutada, ega saagi, kuna mitmed esindajad peavad minema oma org-idesse koosolekule.

Ksv. Kukkur (org-matu). Siin on tegu asjadega, mis ei sobi üldhuvidega. On käigus isiklikud asjaolud. Tuleb asuda valimistele.

Ksv. Raudsepp (korp-id). Me ei saa vastu võtta kumbagi esitatud variantidest. Üksikud rühmitused tahavad haarata võimu enesele. Meie eesmärgiks on aga üliõpilaskonna üldhuvide, mitte kildkonna omad.

Ksv. Kull. Meie ettepanekud pole kitsarinnalised ega kihihuvilised. Võime seda tõendada ja tõendamegi.

külgse informatsiooni Eesti üle: seda on Ühingu juhatus kokku seadnud ja saatnud Liidule. Eestit tutvustavaid raamatuid kinkis Eesti ühing ka Grossby Hall'i raamatukogule.

R. A. N. Liidu kaudu on Eesti ühing olnud kirjavahetuses ka Rahvasteliidu organitega: vaimlise koostöö komiteega ja Pariisi vaimlise koostöö instituudiga. Nii on tulnud Eesti ühingu järeleparimisi kasvatamise asjus:

1) kas on meie koolide kavassee võetud Rahvasteliidu mõtte ja sihtide selgitamine ja 2) kas ei sisalda koolide õppe- raamatud teiste rahvaste rahvastunnet haavavaid ja vaenu õhutavaid märkmeid? Nende küsimuste selgitamiseks on samme astutud.

A. N. Ühingu tegevust juhatab 7-liikmeline juhatus. Juhatus kõrval on veel töötamas 5 iseseisvat toimkonda.

Haridustoimkonna ülesandeks on naise hariduse edendamine ja sel alal väärnähutuste selgitamine ning kõrvaldamine. Läänud aasta vältel on nimetatud toimkond läbi töötanud naisüliõpilaste keskel korraldatud ankeedi, et selgusele jõuda tütarlaste keskkoolide korralduse puudusest. Sel puhul on toimkond avaldanud ajalehes („Vaba maa“ nr 227, 18. XII. 27) oma arvamise naisjuhataja eelistamise kohta tütarlaste keskkoolides. Ankeedi andmete alusel tuleb eelistada tütarlaste keskkoolides ka naisarsti-kooliarstina ja tervishoiu õpetajana, mis on ka keskkoolide seaduses ette nähtud. Pealeselle on toimk. ajanud jooksivaid asju, muretsedes teateid eeskätt mitme-

Põhjendage aga ka teie omi väiteid millegagi.

Ksv. Mänd (e. üliõpilasseltside rühm). Me sõelume siin kõlkaid. Ksv. Raudsepp, teie ülalpidu on halb. Heidate ette põhjendamatu kildkonnast teistele ja apelleerite galleriile. Laske enese eest kosta vanemaid inimesi, aga ärge tulge ise taktiult kõnelema, kui tahame võimaldada koostööd, siis peab kõnelema korrektselt.

Ksv. Mäe ettepanekul otsustatakse lõpetada koosolek.

Selletõttu tuleb jälle päevakorra le juhatuse volituste pikendamine. Mõningate vaidluste järele pikendatakse volitused kuni järgmise koosolekuni (ksv. Mäe ettep.), kuigi (ksv. Adams — vastava ettepaneku tegija, ksv. Kull) ostarbekohasusest lähtudes püüavad selgeks teha, et õigem on volitusi pikendada uue juhatuse valimiseni, järgmise koosoleku ajaks määratakse kolmapäev 2. V 28. algusega kell 21.

Koosolek 2. V. kell 22,45.

Koos 30 esindajat.

Juhatab ksv. Janno, hiljem ksv. Treufeldt.

Protokollib ksv. Häussler, hiljem ksv. Maandi.

Päevakorras: 1) juhatuse ja toimkondade valimised, 2) läbirääkimised. Asutakse valimistele. Esimehe ko-

sugustele rahvasteliidult tulnud arupärimistele.

Ankeettoimkond korraldas ankeedi akadeemilise haridusega naiste seasukorra tutvustamiseks, milline praegu veel läbitöötamisel.

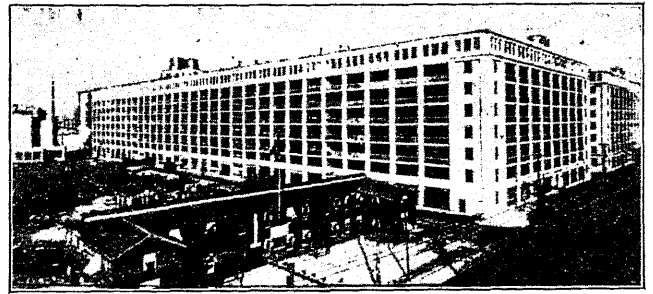
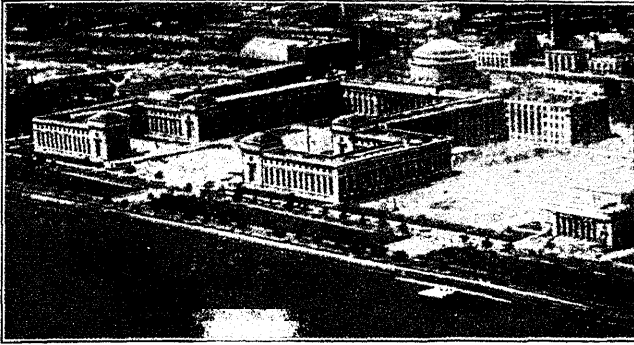
Propagandatoimkonna (asub Tallinnas) sihiks on koondada üle riigi asuvaid eesti akadeemilisi naisi.

Peale nende töötavad Ühingu veel juriidiline ja majandustoimk. Ühing on korraldanud rea klubiõhtuid ja kõnekoosolekuid, kuhu peale liikmete on palutud külalistena ka naisüliõpilasi, kui Ühingu tulevaid liikmeid. Ühingu üheks ülesandeks on tutvustada naisüliõpilasi juba üliõpilaspõlves oma sihtjoonte ja tegevusega, nii et neil raske ei tohiks olla ülikooli lõpetades Ühingu liikmeks astuda.

Ka Tallinna osakond on kasvanud kogult ja tegevuselt. Peale üld- ja juhatuse koosolekuid ning omavahe- liste klubiõhtute on ta korraldanud Ühingu kasuks Tallinnas avalikke loenguid ja kella-viite-eesid suurema osavõtjate arvuga. Siingi on naisüliõpilased olnud kutsutud külalised.

E. A. N. Ühing on veel noor. Kuid on kindel, et ta kujuneb selleks organisatsiooniks, kuhu koondub niisugune tegevus, mis vastab kõrgema haridusega naiste vajalikele huvidele. Kuid Ühing tahab kaasa aidata ka kogu ühiskondliku ja riikliku elu arendamisele, eriti aga eesti naise õigusliku ja sotsiaalse olukorra parandamisele.

Dr. O. M.

Massachusetts'i Tehnoloogia Instituut.

hale esitatakse ainukese kandidaadina ksv. A. Treufeldt (korp.) kes ka vastuhääleteta valitakse.

Ksv. Janno tervitab uut esimeest ja lahkub juhataja kohalt. Juhatama asub ksv. Treufeldt.

Peale uue juhataja tervitussõnu jätkuvad valimised ja teostuvad järgmiselt:

Abiesimees E. Kull (eesti üliõpilasseltsid). Kirjatoimetaja H. Maandi (väikeseltsid). 1. abikirjatoimetaja G. Häussler (org-matu), 2. abikirjatoimetaja A. Akerman (eesti üliõpilasseltsid). Laekahoidja P. Rattus (ül-kogud.), abilaekahoidja P. Gonesiov (venel.).

Välisloimekond: juhataja S. Seeman (eesti üliõpilasseltsid). Liikmed: O. Kukkur (org-matu) ja O. Leement (korp-id).

„Üliõpilaslehe“ toimetus: peatoimetaja Ed. Roos (eesti ül-seltsid), sekretär V. Adams (org-matu). Liikmed: H. Raudsepp (korp-id), A. Marmor (radik.).

Majandustoimek.: juhataja A. Mägi (väikeseltsid). Liikmed: Villamo (venel.), G. Tederson (eesti ül-seltsid).

Lugemislaud: juhataja R. Paldi (korp-id). Liikmed: J. Usk (ül-kogud.), Brevern (saksl.).

Revisjontoimekond: juhataja Brevern (saksl.). Liikmed: J. Roosson (korp-id), E. Jakobson (juut).

Üldtoimekonna liikmeiks: O. Mänd (eesti ül-seltsid), H. Kolk (korp-id), H. Evert (väikeseltsid), J. Tederson (eesti ül-seltsid).

Järgmine Edustuse koosolek otsustatakse pidada pool tundi hiljem, et kinnitada protokoll ja esitada Ülikooli Valitsusele juhataja ja toimekondade koosseis, mis võimaldaks majandusliku tegevuse alustamise.

Koosolek lõpeb k. 24.40.

Edustuse koosolek 3. V kell 1,20.

Koos 25 esindajat.
Juhatab ksv. Treufeldt.

Protokollib ksv. Maandi.

Päevakorras: 1) protokoll kinnitamine, 2) läbirääkimised.

Protokoll kinnitatakse väikeste parandustega.

Läbirääkimiste all sõna ei võeta. Koosolek lõpeb k. 1.45.

Edustuse koosolek 9. V kell 20.

Koos 18 esindajat.

Juhatab ksv. Treufeldt.

Protokollib ksv. Maandi.

Päevakorras: 1) protokollid, 2) üliõpilaskonna eelarve 1928/29, 3) SELL keskbüroo istungite resolutsioonid, 4) esindajate saatmine Soome kevadpidustustele, 5) „Fenno-Ugria“ koosolekust osavõtu küsimus.

Protokoll kinnitatakse ühes mõnede parandustega.

Ksv. esimees: Ülikooli Valitsus on vähendanud meie eelarve summat, mille tõttu tuleb teha kärpimisi ja vähendamisi.

Algab esitama juhataja seisukohti. Kuid mõned ksv. ksv. teatavad, et eelarve ühes muudatustega oleks pidand esindajale koju kätte saatma, sest nii ei ole ülevaadet ega saa intensiivselt tööst osa võtta.

Ksv. esimees: asja liig kiire isoleerimise tõttu ei olnud võimalust eelarvet paljundada.

Ksv. Adamsi ettepanekul kantakse kogu eelarve korraga ette, mispeale see vastu võetakse.

Lõpuks võetakse sõna veel „Hõimualbumi“ võlgade asjus.

Ksv. Evert. Kas pole võimalik „Postimehe“ juures saada „Hõimualbumi“ kuludes summa vähendamist.

Ksv. Treufeldt. Seni pole seda igatahes tehtud.

Ksv. Kull teeb ettepaneku — juhatusel astuda läbirääkimistesse „Postimehega“ hinnaalanduse asjus ja samme astuda „Hõimualbumi“ levitamiseks.

Ettepanek võetakse vastu.

Edasi esitab ksv. Treufeldt SELL keskbüroo istungil Tartus 29. aprillil 1928. vastu võetud otsused. Need kinnitatakse, samuti ka Keskbüroo rahalise asjaajamise kord ja 1928/29. a. eelarve.

Soome kevadpidustustele otsustatakse saata esindajatena ksv. Treu-

feldt ja Seeman, kellele maksetakse sõidukuludena kumbalegi 30 krooni.

Ksv. esimees. „Fenno-Ugria“ koosolekust pühapäeval 6. V 28. Tallinnas võttis juhataja otsusel osa ksv. E. Kull. Palub juhataja otsust kinnitada, mis sünnib.

Läbirääkimiste all teatab ksv. esimees, et Skandinaavia üliõpilaskonnalt on tulnud kutse osa võtta Skandinaavia kevadpidustustest.

Küsimus tuleb arutusele järgmisel koosolekul.

Koosolek lõpeb k. 23.30.

Edustuse koosolek 18. V kell 21,15.

Koos 26 esindajat.

Juhatab ksv. Treufeldt.

Protokollib ksv. Akerman.

Päevakorras: 1) protokollid, 2) töökava ja suvise tegevuse äramääramine, 3) välisesindajate ja suviste ametnikkude valimised, 4) 1929/30. a. eelarve, 5) läbirääkimised.

Protokollid kinnitatakse ühes parandustega.

Töökava ja mõne tegevuse äramääramises tõmbab ksv. esimees piirjooni, mis tuleks tingimata ja kiire korras teha. Nii on arusaamatusi Üliõpilaskonna põhikirja asjus, Haigekassa põhikiri tuleb täiendada, eriliselt nõuab aga hoolt õppelaenu fond. Et selleks raha saada, peab kiire korras esitama fondi põhialuste haridusministeeriumile. Põhialuste koostamine jäetakse juhataja hoolde.

Välisesindajaks valitakse: Skandinaavia suvipidustustele ksv. Kolk. CIE kongressile Pariisi O. Leement. Ungari-Soome-Eesti üliõpilaspäevile Budapesti: S. Seeman, A. Treufeldt. Kolmanda esindaja valimine jäetakse juhataja hoolde, kuna kumbki esitatud kandidaat — ksv. ksv. Adams ja Mägi — mitmekordselgi hääletamisel tarvilikku enamust ei saanud.

Ametnikkude koosseis suvevaheaja tõttu suuri muudatusi ei esindu.

Uue eelarve esitamine Ülikooli Valitsusele jäetakse juhataja hoolde, kuna Edustus enam kokku ei tule.

Koosolek lõpeb kell 2,20.

Akadeemiline kroonika.

Tähtpäevad 1928. ja 2. poolaastal.

Semestri algus on 1. septembril, lõpp — 15. detsembril. Ülikooli sisseastumise sooviavaldused tuleb Ülikooli Valitsusele kuni 1. septembrini sisse anda. Immatriculatsioon on 14. septembril. Viimaseks tähtajaks, mil rektori poolt maks-vaks tunnustatud põhjustel immatriculatsioon veel lubatud, on 26. september. Õpperahast vabastamise ja abiraha saamise sooviavalduste sisseandmise viimaseks tähtpäevaks on 26. september. Õppemaksude ja praktiliste tööde mak-sude õiendamise kui ka ettelugemistele kirjutamise viimaseks tähtpäevaks on 5. oktoober. Kõik ettelugemised ja muu õppetöö algavad 1. septembril ja ei või lõppeda enne 8. dets.

Hinnaalandus raudteel.

Ülikooli Valitsus on kindlaks määranud suvevaheajal koju- ja tagasisõiduks üliõpilastele antavate raudteesõidu hin-naalanduse tunnistuste tähtajaks ajava-hemik 5. maist kuni 15. septembrini.

Akadeemiliste seltside koostöö.

Ülikooli juures töötavad akadeemilised seltsid (akad. Emakeele Selts, akad. Ajaloo Selts, akad. Kirjandusühing, akad. Rahvaluule Selts ja Õpetatud Eesti Selts) on ühisel nõupidamisel tarvilikuks tun-nustanud kontakti astuda oma järjest laieneva tegevuse kooskõlastamiseks, üksteise tööde toetamiseks ja oma tege-vuse ja tööde väliseks tutvustamiseks.

Välismaale teadusl. otstarbeks

sõidavad järgmised õppejõud:

Prof. L. P u u s e p p, et pidada loen-guid Bukaresti ülikoolis ning osa võtta Tschehho-Slovakkia vabariigi 10. a. juu-beli puhul korraldatavaist loodusuurijate ja arstide kongressist 26—29. mail; dots. E. S p o h r — Saksam- ja Austria-sse-teaduslikuks otstarbeks; lektor P. S e e - b e r g - E l v e r f e l d t — Saksamaale vanade keelte õppemeetodite tundmaõppi-miseks; prof. M u t s c h m a n n — Ham-burgi filoloogide päevale ettekannet pi-dama teemil: „Über die Bedeutung des Ameerika-Studiums“; prof. A. S a a - r e s t e — tutvunema töökorraldusega mõne parema Austria ja Prantsusmaa ülikooli keeleteaduslikus seminaris; dots. prof. emer. A. P r i d i k — vana ajaloo materjalide uurimiseks; prof. G. S u i t s ja dots. P. T r e i b e r g — Skandinaa-viasse teaduslikuks otstarbeks, et 14.—18. aug. Oslos ärareetavast 6. rahvusvahe-lisest ajaloolaste kongressist osa võtta. Prof. dr. A. A d u L ü ü s sõidab käesole-val suvel Prantsusmaale, et Pariisis ärareetavast lastekaitse kongressist osa võtta. Dr. G. R o o t s, kohtuliku arsti-teaduse instituudi assistent, sõidab käe-sõlleva suvel Prantsuse valitsuse stipen-diaadina Prantsusmaale end täiendada.

Mag. geogr. Edgar Kant

on määratud ülikooli poolt seaduslikuks välismaa stipendiaadiks ning komandee-ritakse välismaale. Ta töötab Viinis eriti majanduslike küsimuste alal ning tutvuneks ligemalt majandusgeograafia õpetamise korraldusega nii Viinis kui ka võimalust mööda Lausanne'is.

Uued dotsendid.

Ülikooli nõukogu valis eradotsenti-deks: sisehaiguste alal — dr. med. August Arrak'i, närvihäiguste alal dr. med. Johannes Rives'i, matemaatika alal — dr. phil. Edgar Krahn'i.

Korralisteks professoriteks

valis ülikooli nõukogu: senise Eesti keele erakorralise professori dr. phil. Albert Saareste ja senise matemaatika erakorralise professori Jaan Sarve.

Prof. Michael Hobmaier on valitud pat. anatomia, histoloogia, kohtuliku loomaarstiteaduse ja lihvaatuse õppe-toolile korraliseks professoriks viieks aastaks edasi, arvates 1. jaan. 1929. a.

Ühtlasi on ülikooli nõukogu palunud haridusministrit lubada prof. M. Hobmaier'il pidada loenguid ja juhatada praktikume selle aja jooksul Saksa keeles. Hra J. M. Ainson, senine dotsendi kohuste täitja loomaarstiteaduskonna patoloogilise anatomia õppetoolil, on vali-tud ülikooli nõukogu poolt samale õppe-toolile dotsendiks.

Prof. S. v. Csekey

esines palvega ülikooli nõukogu ees lu-bada temale õppetegevuses tarvitada saksa keelt kuni 1. septembrini 1929. a. Pärast seda loodab ta täiesti eesti keeles õpetada võivat.

Prof. S. v. Csekey on eesti keele niivõrt ära õppinud, et ta selles keeles võib juba eksamineerida.

Ülikooli nõukogu on palve jaatavalt otsustanud ning vastava esitisega hari-dusministri poole pöördunud.

Kaks tähtsat promotiooni.

V. Freymanni väitekirja kaitsmine.

7. mail kaitses eradotsent Walthar Freymann ülikooli aulas oma dok-toriväitekirja „Platons Suchen nach einer Grundlegung aller Philosophie.“

Väitekirja kaitsmine kestis kella 12—3 p. l. Ametlikeks oponenteks olid prof. Süss ja filosoofiateadusk.-dekaan prof. K. Ramul. Kuulajaskonnast wõt-sid sõna mag. Bokovnev ja kooliõp. Th. Frey.

Väitekirja kaitsmine tunnustati rahul-davaks. Seega omandas V. Freymann doktori aukraadi.

Esimene dr. jur.

12 mail kaitses ülikooli õigusteadus-konna ees prof. N. Maim oma doktori-väitekirja. Väitekirja teemiks on „Par-lamentarim ja suveräänne riik.“ Opo-

nentideks olid teised õigusteaduskonna õppejõud.

Prof. N. Maimi väitekirja kaitsmine õigusteaduskonna ees oli esimene selle-sarnane juhtum Eesti ülikooli ajaloos, sest seni polnud Eesti ülikool veel ühtki õigusteaduskonna doktorit annud.

Doktorant tunnustati doktori aukraadi väärillseks.

Promotioonid arstiteaduskonnas.

16. mail oli ülikooli aulas 2 promot-siooni, nimelt kell 11 hom. kaitses drnd. Evald Kirnmann oma doktoriväitekirja aine üle: „Tsellulaarsed reaktsioonid kõhuõõnes ja omentum majus'es eksperimentaalsete infektsioonide ja är-rituste puhul,“ oponentide prof. K. Vanach'i ning A. Ucke vastu.

Teine promotioon oli kl. 1 e. l., kus haavakliiniku vanem assistent drnd. Ulrich Karell kaitses oma väitekirja: „Tuberkuloosete lõmfonide ravist, eriti X-kiirtega ja mõningate veremuutuste prognostilisest tähtsusest sel puhul,“ oponentide prof. K. Schlossmann'i, prof. K. Konik'u ja prof. R. Vanach'i vastu.

Kaks stipendiumi eestlastele Ungaris.

Debreczin'i ülikooli juures Ungaris korraldatakse käesoleval suvel 1. kuni 31. juulini 1928. a. suvekursused, kus käsitatakse mitmesuguseid küsimusi Un-gari ja Kesk-Euroopa üle.

Kursuste nõukogu on otsustanud või-maldada kahele Eesti üliõpilasele maksuta osavõtt kursustest ühes prii korteri ja ülespidamisega. Sõit Ungarisse ja ta-gasi tuleb stipendiaatidel enestel tasuda. Vastavate sooviavaldustega tuleb stipen-diumi soovijatel üliõpilastel pöörduda mat.-loodusteaduskonna dekaani poole.

Lähemaid teateid võib saada ka su-vekursuste sekretariaadist: Debreczin. Nyári Egyetem. Kursuste kavas on eriti keelekursused ja loengud Ungari üle. Osa loenguid peetakse saksa ja teistes keeltes. Lisaks väljasõidud, sport. Osa-võtjail antakse vastav tunnustus. Sõit Ungari raudteedel 50% hinnaalandusega. Ka mittestipendiaatidele on osavõtt kur-sustest maksuta.

Toulouse'i ülikooli juubel.

Tartu ülikoolile saabus teadaanne, et Toulouse'i ülikool Prantsusmaal pühitseb 1929. a. juuni kuul oma 700 a. juubelit.

Akadeemilise kirjandus-ühingu juhatus.

Esimeheks prof. G. Suits.

6. mail aasta-peakoosolekul valitud akadeemilise kirjandusühingu uus juha-tus pidas oma esimese koosoleku, kus ametid järgmiselt jagati:

Esimees prof. G. Suits, abiesimees mag. J. Schwalbe, laekahoidja D. Palgi, laekahoidja abi O. Urgart, raamatukogu-hoidja ja arkivaar V. Adams, sekretär M. Lepik, sekretäri abi O. Kuçkur.

Vastutav ja peatoimetaja: Ed. Roos. Toimetuse sekretär: V. Adams. Liikmed: A. Marmor, H. Raudsepp. Väljaandja: Tartu Üliõpilaskonna Edustus.

Prof. A. Piip

on ülikooli esindajana palutud osa võtma välisministeeriumis korraldatavaist nõupidamistest rahvusvahelise õiguse kodifitseerimise asjus.

Dr. Hans Viinapuu

on vaimuhaiguste kliiniku assistendiks üheks aastaks edasi kinnitatud.

Hra Aksel Mei

kinnitati ülikooli valitsuse poolt diplomitud edasiõppijaks finantsõiguse alal üheks aastaks edasi.

Õigusteaduskonna seminari

raamatukogu korraldaja stip. Elmar Ilus on omal palvel sellest ametist vabastatud ja tema asemele on määratud korraldajaks mag. Leo Leesment.

Bakterioloogia kab. assistendi

dr. Alma Kuusiku teenistusaega on kahe aasta võrra pikendatud, arvates 7. maist s. a.

Meteoroloogia observatooriumi

abijõuks on edasi kinnitatud: stud. J. Limberg, vaatelejateks — stud. J. Kukk ja stud. H. Nurklik.

Teadusl. stip. dr. Elmar Roots'ile

on lubatud töötada arvates 20. maist Kieli piimaasjanduse katse- ja uurimis-

asutuses ning selle järele Utrechtis kuuningliku ülikooli bakterioloogilise hügieni ja animaalsete toiduainete õppetooli juures.

Uus õppejõud.

Vabaolevale matemaatika dotsentuurile valis ülikooli nõuk. dotsendiks 3 aastaks dr. phil. nat. Jüri Nuut'i, kes 1926. a. alates ülikoolis õppeülesandetahtjana matemaatika alal tegutsenud.

Ülikooli lõpetajad

Lõpetasid ülikooli ning omasid vastavad lõpudiploomid: mat.-loodusteaduskonn. stud. Silvia Krastin (loodusteaduse alal), arstiteaduskonnas: Hilda Brenner, Faive-Beines Jakobson, Hans Kasak ja Marie Räägel (kõik arsti astmega).

Farmaatsia-osakonna

lõpetas ning omandas vastava lõpudiplomi stud. pharm. Paul Edgar Reinhold.

Mag. pharm kraadi

väärilisteks tunnistati Hans Vahtramäe (magistritöö: „Arsenotenscolderivaatidest“) ja Leontine Kinna (magistritöö: „Succus Liquiritiae keemiline järeldatsumine“).

Õppetoolide täitmine edasi lükatud.

Vastavalt üksikute teaduskondade otustele ning ülikooli valitsuse esitistele

on haridusministeerium lubanud edasi lükata: praegu vakant olevat geologia, paleontoloogia ja mineraloogia professori täitmise kuni 1. det. 1929. a., filosoofia dotsentuuri täitmise ühe aasta võrra ja kehalise kasvatuse teooria õppetooli esialgu täitmata jätta ja selle õppetoolile kuuluvaid aineid lubanud eradotsentidel lugeda õppeülesannetena.

Uued teadusl. siipendiaadid.

Ülikooli valitsus kinnitas teaduslikudeks stipendiaatideks: mag. phil. Aleksander Elango, pedagoogilise psühholoogia, eriti küpseva noorsoo psühholoogia alal ja mag. chem. techn. Jaak Kuusk'i — tehnilise keemia alal.

Tartu üliõpilaskonna esindajad Helsingi kevadpidustustel.

Helsingi üliõpilaskonna kevadised floora-pidustused 15. mail kujunesid soodsaks ilma tõttu eriti õnnestunuiks. Pidustustest osavõtjate hulgas oli muu seas Helsingi ülikooli rektor ning hulk ülikooli õppejõude. Kutsutud olid ka kõikide Soome ülikoolide edustused, Upsala ülikool ja Eesti üliõpilaskonna esindajad. Välismaalastest olid saabunud Eesti esindajad — Tartu üliõpilaskonna esimees Treufeldt ja välisloimekonna juhataja prl. Sin. Seemann Tartust ning Tallinna tehnikumi esindajad.

Eesti Kristlik Üliõpilasühing

peab eelmiste aastate eeskujul 29. aug. — 2. sept. Jõgeva ilusas ümbruses — Siimusti-Pölluril oma

VII SUVIKONVERENTSI

kus käsitakse mitmesuguseid usulisi küsimusi. Üldteemiks on:

„Ristiusk meie igapäevases elus ja töös“.

Alajaotused ja referendid:

1. Kas vajame usku, et olla elus hääd ja tugevad inimesed? — *Eva Pedriks.*
2. Kas vajame usku oma hinge õndsuseks? — *õp. J. Varik.*
3. Kas suudame toimida omas igapäevases elus nii, nagu seda tegi Kristus inimesena? — *õp. F. Jürgenson.*
4. Ristiusk ja iseloomu kasvatus — *mag. Oissaar.*
5. Kristlik üliõpilane ja meie rahvas — *stud. theol. A. Soosaar.*
6. Kristlik üliõpilane kui ksv! ksv! hingehoidja — *stud. rer. silv. B. Koljo.*

Referaadid vahelduvad läbirääkimistega. / Vabal ajal ekskursioonid ümbrusesse.

Ülespidamise eest tuleb maksa 4 kr. Vaip, lina ja padi ühes võtta. — Sõita tuleb Jõgeva jaama.

Lähemaid teateid saab ja konverentsile ülesandmisi võetakse vastu kuni 20. aug. kirjalikult, adr. kas Tartu, Üliõpilasmaja, Eesti Kristlik Üliõpilasühing või Jõgeva, Siimusti-Pölluri, E. Pedriks.

Kõik ksv! ksv! ja vil! vil! ning seeastased abiturientid teretulnud EKÜS-i VII suvikonverentsil!

Konverentsi korraldav toimikond.

Üliõpilased!

Puhkusele ja suvitusele minnes
vajate mitmesuguseid tarvilikke atribuute.

Neid saate — Teate isegi —

Pääsukese

moeärüst

Tartus | Promenadi 2 | Tel. 5-55

Hind 25 senti.